

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان

گزارش برگزاری

کنفرانس بین‌المللی «دهمین دور گفت‌وگوهای امنیتی هرات»

نظام سیاسی فراگیر: الگوها و نقشه راه

۸ - ۹ قوس ۱۴۰۱ - دوشنبه، تاجیکستان

Aisonline.org

AISS-HSD-۱۰-۲۰۲۲

فهرست مطالب

۱	هدف انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان.....
۲	معرفی کوتاه مجموعه گفت‌وگوهای امنیتی هرات.....
۲	دور دهم گفت‌وگوهای امنیتی هرات.....
۴	افتتاحیه.....
۱۰	جلسه دوم - «سیاه چال جیوپولیتیک افغانستان: اجماع منطقه‌ای».....
۱۳	پرسش و پاسخ.....
۱۴	جلسه ۳ - «زن افغانستان: خیانت، آپارتاید، مقاومت».....
۱۸	پرسش و پاسخ.....
۱۹	جلسه ۴ - دهشت‌افکنی: خشونت مقدس، ابزار دولت‌ها.....
۲۲	پرسش و پاسخ.....
۲۳	جلسه ۵ - «نوروزستان: میراث مشترک فرهنگی؛ همزیستی گروهی؛ همکاری منطقه‌ای».....
۲۶	پرسش و پاسخ.....
۲۷	جلسه ۶ - «از حرف تا عمل: نقش سازمان ملل، بی‌طرفی افغانستان، ضمانت جهانی».....
۳۰	پرسش و پاسخ.....
۳۱	جلسه ۷ - «به سوی آینده: علاج؛ واقع‌گرایی؛ انعطاف‌پذیری».....
۳۳	پرسش و پاسخ.....
۳۴	جلسه ویژه - «گفت‌وگو با احمد مسعود، رهبر جبهه مقاومت ملی».....
۳۷	پرسش و پاسخ.....
۳۸	سخنان پایانی.....
۳۹	پیوست‌ها.....
۳۹	پیوست ۱: زندگینامه سخنرانان.....
۵۱	پیوست ۲: برنامه کاری.....
۵۴	پیوست ۳: فهرست شرکت‌کنندگان.....
۶۲	پیوست ۴: بازتاب‌های خبری کنفرانس در رسانه‌های داخلی و بین‌المللی.....
۶۴	پیوست ۵: تصاویر کنفرانس.....

هدف انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان (AISS) در عقرب سال ۱۳۹۱ تأسیس شد و از آن پس انستیتوت مطالعاتی پیشگام در افغانستان بوده است. هدف آن ایجاد فضایی فکری برای مطرح کردن مسائل استراتژیکی است که در بسترهای وسیع تر منطقه‌ای و بین‌المللی به افغانستان مربوط می‌شود. این انستیتوت به دنبال رواج مناسب و به‌هنگام بحث‌هایی درباره افغانستان است و این مهم را با انتشار گزارش‌های مفید و عالی و ترویج گفت‌ووشنود بین طیف گسترده‌ای از مشارکت‌کنندگان و ذینفعان پی می‌گیرد. تمام فعالیت‌ها و برنامه‌های ما بر مبنای اصول بین‌الملل، رفتار حرفه‌ای، استقلال و ارزش‌های ترقی‌خواهانه است.

خدمات و اهداف:

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان، انستیتوتی مستقل و غیر انتفاعی است که خود را وقف ارائه‌ی این خدمات کرده است: تحقیقات کیفی، غیر حزبی و سیاست‌نگرانه، ترجمه و انتشار کتب/ پژوهش‌ها، دوره‌های آموزشی حرفه‌ای و سیاست‌محور با تمرکز ویژه بر افغانستان. اولویت چندجانبه این انستیتوت تفویض اختیار و آزادی عمل به جوانان از طریق ابتکارات عمل‌گرای ویژه است، زیرا جوانان آینده افغانستان را می‌سازند.

ابزارها و فعالیت‌ها:

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان به منظور اینکه در تلاش‌های جاری تثبیت دستاوردهای آسیب‌پذیر این افغانستان سهم خود را ادا و منابع سترگ انسانی و مادی این کشور را درک کند، مجموعه‌ای از ابزارها و ساز و کارها در اختیار دارد:

- انجام پژوهش‌های مستقل
- امضای موافقت‌نامه‌های همکاری با مؤسسات معتبر و همسو
- انتشار (کتب و مجلات)
- ترجمه کتاب‌ها/ مقالات مهم از انگلیسی به فارسی/ پشتو و بر عکس
- برگزاری سمینارها، گفت‌وگوهای‌ها، کارگاه‌های آموزشی (در سطح ولایات، افغانستان و بین‌الملل) و ارائه‌ی رهنمودهای لازم در آن باره
- ارائه‌ی انواع برنامه‌های ویژه مدیریتی
- ابتکار عمل و حمایت از برنامه‌های سالانه اهدای جوایز برای شناخت استعدادهای جوان افغانستان و افراد ممتاز کشورهای دیگر
- یکپارچه کردن و بکارگیری ابزارها/ شبکه‌های رسانه‌ای مرسوم و مدرن در تمام فعالیت‌های خود.

پس از اینکه طالبان افغانستان را اشغال کردند و انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان به اجبار در این کشور بسته شد، این انستیتوت در ماه حمل سال ۱۴۰۱ فعالیت‌هایش را از دفتر خود در دانشگاه ساسکس انگلستان از سر گرفت. مؤسسه Research England نیز در ابتدا برای حمایت از انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان در انگلستان، کمک‌های مالی کرده است. انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان در انگلستان دارای این اولویت‌ها است: ادامه فعالیت‌های خود (پژوهش، ترجمه/ نشر، برگزاری گفت‌وگوهای، رایزنی و پشتیبانی)؛ حمایت از پژوهشگران و دانشگاهیان دور از وطن افغانستانی و برقراری ارتباط با جوامع پژوهشی و سیاسی جهانی، بخصوص انگلستان و اتحادیه اروپا. این انستیتوت در انگلستان مرحله ابتدایی تثبیت موقعیت قانونی و حقوقی در شرایط و ضوابط انگلستان را پشت سر گذاشته است تا به عنوان مؤسسه پژوهشی مستقل عمل کند. تمام فعالیت‌ها و برنامه‌های این انستیتوت بر مبنای اصول بین‌الملل، رفتار حرفه‌ای، استقلال و ارزش‌های ترقی خواهانه است.

معرفی کوتاه مجموعه گفت‌وگوهای امنیتی هرات

گفت‌وگوهای امنیتی هرات (HSD) رویداد بین‌المللی سالانه‌ای است که انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان آن را برگزار می‌کند و متخصصان و مسئولان داخلی و بین‌المللی را گرد هم می‌آورد تا درباره مسائل مربوط به بحران‌های گوناگون افغانستان بحث و تبادل نظر کنند. هدف این گفت‌وگوها مطابق با تعریف‌مان از امنیت به عنوان مفهومی فراگیر و چندوجهی، ایجاد فرصتی انگیزشی در گفت‌وگوها و تبادل نظر شرکت کنندگان و ذینفعان آن است. گفت‌وگوهای امنیتی هرات در صدد تبدیل شدن به نشستی شناخته شده و تأثیرگذار در افغانستان و منطقه است. دور یکم تا نهم این گفت‌وگوها در هرات، برگزار شد.

دور دهم گفت‌وگوهای امنیتی هرات

به دلیل محدودیت‌ها و ممنوعیت آزادی بیان از سوی طالبان، دور دهم گفت‌وگوهای امنیتی هرات در ۹-۸ قوس ۱۴۰۱ در شهر دوشنبه، تاجیکستان برگزار شد. عنوان گفت‌وگوهای امسال «نظام سیاسی فراگیر: الگوها و نقشه راه» بود. در این دور گفت‌وگوها که بی‌سابقه بود بیش از ۱۲۰ نماینده دست‌اندرکاران داخلی، منطقه‌ای و جهانی شرکت کردند که نقش تمام آنها مهم و کلیدی بود. شرکت کنندگان این گفت‌وگوها طی دور روز در هفت جلسه به ارائه نظر پرداختند. مهمان ویژه این دور احمد مسعود، رهبر جبهه مقاومت ملی افغانستان (NRF) بود و در مورد راه‌های معرفی منازعه چندوجهی افغانستان به کشورهای دیگر با وی صحبت و تبادل نظر شد. روز نخست این گفت‌وگوها در کتابخانه ملی تاجیکستان و روز دوم در هتل هیات رجنسی در شهر دوشنبه برگزار شد. این گفت‌وگوهای دو روزه بر روی پلتفرم‌های شبکه‌های اجتماعی انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان به طور زنده پخش شد و رسانه‌های ملی و بین‌المللی به طور گسترده‌ای آن را پوشش دادند.

بیان محتوا

منارعة افغانستان در حال تبدیل شدن به یکی از طولانی‌ترین منازعات جهان است. کودتای ۱۳۵۲ باعث پنج دهه ناپایداری سیاسی ناتمام، تبدیل رژیم، هجوم خارجی، جنگ داخلی، ناتوانی سیاسی و مهم‌تر از همه رنج انسانی در این کشور شده است. افغانستان انواع منازعات و در پی آن تلاش‌های حل آنها را تجربه کرده است. به طوری که چرخه‌ای از منازعات در برابر حل منازعات به پا شده و به تداوم جنگ دامن زده است. هدف کنفرانس سال ۱۳۸۰ بُن برجسته کردن سه دهه جنگ افغانستان با ایجاد حکومت موقتی بود که جامعه بین‌الملل از آن حمایت می‌کرد. مذاکرات صلح حوت ۱۳۹۸ بین ایالات متحده و طالبان که پاکستان تسهیل کرد و قطر میزبان آن بود، عملاً پروسه دوحه را جایگزین کنفرانس بُن کرد. به هر حال، این دوای جدید، درد مزمن و کنونی افغانستان را وخیم‌تر کرد. داستان غم‌انگیز افغانستان تنها به این بیماری پایان نمی‌یابد، بلکه خرواری از طیبیان خودخوانده داخلی بر آن داروی ناکارآمد تجویز کرده‌اند و بیگانگان بر زخمش نمک پاشیده‌اند و رنجش را فزون کرده‌اند.

انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان به منظور گردآوری انواع نظرات/ دواها برای درد این کشور، در عقرب ۱۳۹۱ نخستین دور گفت‌وگوهای امنیتی هرات و تا سال ۱۳۹۹ نه دور گفت‌وگو را در ارگ تاریخی هرات برگزار کرد. این انستیتوت به سبب تحولات اخیر نتوانست گفت‌وگوهای برنامه‌ریزی شده خود در سال ۱۴۰۰ را برگزار کند. اکنون خرسندیم که دور دهم این گفت‌وگوها را در ۸-۹ قوس ۱۴۰۱ در دوشنبه، تاجیکستان برگزار می‌کنیم. وزارت امور خارجه جمهوری تاجیکستان و مرکز مطالعات افغانستان و منطقه‌ای تاجیکستان همکاری‌های تدارکاتی برگزاری این گفت‌وگوها را متقبل شدند و انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان سپاسگزار آن است. موضوع و درون‌مایه گفت‌وگوهای امسال «نظام سیاسی فراگیر: الگوها و نقشه راه» بود. این دور مانند نه دور پیشین نمایندگان و دست‌اندرکاران مهم داخلی، منطقه‌ای و جهانی را گرد هم آورد تا در خصوص شناسایی راه‌های معرفی منازعه چندوجهی افغانستان به کشورهای دیگر به تبادل نظر بپردازند. این انستیتوت در حال کار با سازمان ملل است تا شرکت کنندگان ساکن افغانستان به شمول نمایندگان جنبش طالبان و دیگر کنشگران سیاسی کلیدی بتوانند در این گفت‌وگوها شرکت کنند. تمام شرکت کنندگان مطابق رهنمود این گفت‌وگوها بیش از اینکه جایگاه سیاسی خود را بیان کنند، از توانایی فردی و عملی خود استفاده و نظرات خود را در میان می‌گذارند. تمام بخش‌های برنامه بر روی پلتفورم شبکه‌های اجتماعی انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان و رسانه‌های ملی و بین‌المللی پخش شده‌اند. این گفت‌وگوها قصد ندارد نظرات خاصی را بر دیگران تحمیل کند، اما به امید کاوش راه‌های ثبات پایدار، مشروع و مؤثر در افغانستان تلاش می‌کند دیدگاه‌های مختلف را واضح و به یکدیگر نزدیک کند.

افتتاحیه

دهمین دور گفت‌وگوهای امنیتی هرات با اشعاری از خواجه عبدالله انصاری آغاز شد. در پی آن خانم شورا وکیلی قطعه وطن عشق تو افتخارم را بازخوانی و آقای عتیق شعری را دکلمه کرد. این دور گفت‌وگوها با خوشامدگویی پروفیسور قاسم‌شاه اسکندروف، رئیس مرکز مطالعات افغانستان و منطقه در تاجیکستان آغاز شد.

پروفیسور قاسم‌شاه اسکندروف سخنرانی افتتاحیه کوتاهی به نمایندگی از مرکز مطالعات افغانستان و منطقه‌ای تاجیکستان و انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان ارائه کرد. او به شرکت کنندگان خوشامد گفت و از رئیس جمهور تاجیکستان به خاطر حمایتش از برگزاری گفت‌وگوهای امنیتی هرات در این شرایط پیچیده منطقه‌ای و جهانی تشکر و ابراز کرد که میزبانی از گفت‌وگوهای امنیتی هرات در کتابخانه ملی تاجیکستان، نشانه سیاست صلح‌آمیز دولت تاجیکستان در رابطه با افغانستان است. پروفیسور قاسم‌شاه تأکید کرد که این گفت‌وگوها در برابر هیچ نظام، کشور یا سیاسی قرار نمی‌گیرد، اما سکویی است برای ابراز انواع نظرات درباره مسائل افغانستان. وی شبکه‌های ملی و بین‌المللی را تشویق کرد تا گزارش واقعیت‌های این گفت‌وگوها را تهیه و پخش کنند.

فرهاد سلیم

فرهاد سلیم، معاون وزیر امور خارجه تاجیکستان در سخنان خود از افزایش فعالیت‌های تروریستی در افغانستان ابراز نگرانی کرد. وی تأکید کرد: «ما نگران افزایش فعالیت سازمان‌های تروریستی در افغانستان هستیم». آقای سلیم اظهار کرد که در حال حاضر جنگجویان القاعده، دولت اسلامی عراق و شام، جمعیت انصارالله، تحریک طالبان پاکستان، حرکت اسلامی ترکستان و گروه‌های دیگر در افغانستان فعالیت دارند. نصب کمر بند امنیتی در مرز تاجیکستان یکی از اقدامات مهم امنیتی در مقابل تهدیدات احتمالی از سوی گروه‌های تروریستی فعال در افغانستان است. او همچنین به قاچاق مواد مخدر در افغانستان اشاره کرد. وی با اشاره به گزارش‌های دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل (UNODC) نگرانی‌های دولت تاجیکستان را درباره افزایش کشت مواد مخدر در افغانستان و قاچاق

آن از زمان به قدرت رسیدن طالبان، ابراز کرد. طبق گفته‌های او، میزبانی از این گفت‌وگوها نشانه سیاست صلح‌آمیز دولت تاجیکستان در رابطه با افغانستان است. آقای سلیم این نکته را افزود که سیاست کشورش حمایت از صلح و ثبات و استقرار دولتی فراگیر در افغانستان است، زیرا استقرار چنین دولتی است که منجر به پایان منازعه در افغانستان و رسیدن به عدالت اجتماعی می‌شود.

آقای سلیم نگرانی دولتش درباره وضعیت زنان در افغانستان تحت حاکمیت طالبان را مطرح کرد و گفت: «تاجیکستان خشونت علیه زنان و اقلیت‌های قومی در افغانستان را محکوم و از حقوق آنان دفاع می‌کند. کمک‌های بشردوستانه، مخصوصاً در زمستان یکی دیگر از بخش‌های سخنان وی بود. او اطمینان داد که تاجیکستان از طریق دفاتر سازمان ملل و سازمان‌های دیگر، خدمات غذایی و خدمات بشردوستانه دیگر خود را به مردم افغانستان افزایش خواهد داد».

دکتر رنگین دادفر سپنتا

دکتر رنگین دادفر سپنتا، رئیس هیئت مشورتی انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان و وزیر پیشین امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان، از دولت و جامعه آکادمیک تاجیکستان به خاطر برگزاری دور دهم گفت‌وگوهای امنیتی هرات تشکر کرد. دکتر سپنتا در سخنرانی خود به اختصار درباره دوره‌های متعدد تجدد در افغانستان، مثلاً دوره امان‌الله خان و پسا ظاهرشاه به عنوان تجارب ناکام تلاش‌های مدرن‌سازی دولت‌های این کشور صحبت کرد. بنا بر گفته‌های وی، تهاجم شوروی به افغانستان، این کشور را به آوردگاه ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی تبدیل کرد. افغانستان پسا شوروی هزاران جهادی را به ارث برد که بیشترشان در کنترل کشورهای همسایه بودند. دکتر سپنتا گفت: «نخستین دوره سلطه طالبان که در سال ۱۳۷۳ آغاز شد، فرهنگ و تمدن در افغانستان را ویران کرد».

در افغانستان پسا طالبان سال ۱۳۸۰، فصل جدیدی بر کتاب این کشور افزوده شد. امیدهای نوی در مردم جوانه زد و آنها به آینده‌ای بهتر می‌نگریستند. اما، راهبردها و نقشه‌های این دوره نتوانست مدرنیزه و لیبرالیسم را در جامعه به بار نشانند. دکتر سپنتا خاطر نشان

کرد که ادامه جنگ در برابر دهشت‌افکنی خساراتی بر مردم تحمیل کرد؛ نه تنها مراکز دهشت‌افکنی خارج از افغانستان نادیده گرفته شد، بلکه حامیان دهشت‌افکنی قدرتمندتر شدند.

وی بیان کرد که نخبگان سنتی و نخبگانی که همراه برخی حامیان غربی از غرب برگشته بودند، به جای صورت‌بندیِ باورِ دموکرات فراگیر در افغانستان، به فساد، رقابت و قوم‌گرایی پرداختند و از سوی دیگر انتخابات را آلوده به تقلب کردند. در نتیجه، مردم از دموکراسی و ارکان آن ناامید شدند و اعتماد خود را بدان از دست دادند.

دکتر سپینتا افزود که دولت فراگیر به معنی دسته‌بندی مکانیکی مقامات سیاسی و نادیده گرفتن اصل حق مردم در انتخاب و پذیرفتن دولت مقرر نیست. طبق گفته‌های وی، امروز افغانستان عمده‌ترین مرکز تهدیدها و خرابکاری‌ها در منطقه و جهان شده است. دهشت‌افکنی بین‌المللی از آنسوی خط دیورند به کشور ما آورده شده است و تهدید جدی صلح و ثبات منطقه و جهان است.

دکتر سپینتا گفت که خروج غیرمسئولانه‌ی نیروهای ایالات متحده از افغانستان بر اساس توافقنامه ننگین دوحه بدون حضور نماینده‌ای از افغانستان نتیجه‌ای منطقی داشت: تسلیم قدرت به طالبان. اولویت‌های راهبردی جنگ ایالات متحده و جهان در برابر دهشت‌افکنی تغییر کرد تا چین با آن مواجه شود. وی افزود: «رقابت ایالات متحده با چین به جنوب، شرق و بخش‌های دیگر آسیا کشیده شده است؛ جایی که نقش افغانستان در آن حاشیه‌ای است. ظهور دوباره طالبان در قدرت به معنی از هم گسیختگی بی‌سابقه تمدن و تأسیس مجدد ایدئولوژی ضد انسانی است». وی دور اول تسلط طالبان را نماد وحشت غم‌افزا و آغاز گسست تمدن، ضدیت با آن و زوال اجتماعی دانست: «عقیده طالبان ترکیبی از اسلام‌گرایی، سلفی‌گرایی و عقاید دیوبندی است که با قبیله‌گرایی درآمیخته است. اما این ترکیب نباید از تکرار مذاکرات صلح جلوگیری کند. جنگ انتخاب مردم افغانستان نیست». بنا بر گفته‌های او، جنگ پدیده‌ای شوم و ویرانگر است و باید بدان و خرابی حاصل از آن پایان دهیم. وی افزود صلح با حمایت صرف و مذاکره از جایگاهی ضعیف به دست نمی‌آید. دکتر سپینتا نبود اراده طالبان برای مذاکرات صلح هدفمند در ۱۴ سال گذشته را نقد کرد و گفت: «طالبان تمام قدرت و آن را منحصرأ برای خود می‌خواستند و هنوز چنین خواستی دارند».

دکتر سپینتا شجاعت اعضای جبهه مقاومت، اعتراضات مسالمت‌آمیز، نبرد زنان برای احقاق حقوق‌شان و مبارزات سیاسی نیروهای اجتماعی را ستود و این نکته را افزود که موارد مذکور مؤلفه‌های فرایندی هستند که سرانجام منجر به صلح و عدالت خواهد شد؛ دولت فراگیر به معنی تقسیم‌بندی مکانیکی موقعیت‌های سیاسی و نادیده گرفتن اصل آزادی و عدالت نیست. او گفت: «مبارزه نظام‌های سیاسی با یکدیگر (ایالات متحده آمریکا و چین) و فقدان راهبردی فراگیر نسبت به طالبان، فرش قرمزی زیر پای رهبران‌شان پهن می‌کند و آنها را تجددخواه، اصلاح‌طلب و محصول فرعی فرهنگ افغانستانی معرفی می‌کند، اما اینها نمی‌توانند ارتباط ایدئولوژیکی و ساختاری طالبان با دهشت‌افکنی بین‌الملل را تغییر دهند. ما دشمن هیچ کشوری در منطقه نیستیم و نمی‌خواهیم تمامیت عرضی آن را زیر سؤال ببریم، اما بدین معنا نیست که اجازه دهیم جنگ‌های نیابتی در کشورمان ادامه یابد».

دکتر سپینتا بر نیاز به ایجاد گفتمانی جدید بر مبنای این اصول و ارزش‌ها تأکید کرد: حاکمیت بی چون و چرای مردم، قانون اساسی بر اساس حقوق اساسی و آزادی شهروندان، پذیرش بی قید و شرط برابری زنان و مردان، رعایت بی قید و شرط حقوق بشر، پذیرش تنوع قومی و فرهنگی، تمرکز زدایی قدرت، عادی‌سازی حقوق بشر و اصلاح نظام حقوقی با تأکید بر اتحاد مردم.

جلسه ۱ - «هفت خوان رستم دولت‌سازی و قانون‌مداری در افغانستان»

هدف نخستین جلسه با عنوان هفت خوان رستم دولت‌سازی و قانون‌مداری در افغانستان، بحث بر سر چالش‌ها و تلاش‌های لازم برای تشکیل دولتی موقت در افغانستان بود. سخنرانان این نشست عبارت بودند از دکتر محمدامین احمدی، رئیس پیشین دانشگاه ابن سینا و عضو هیئت دولت جمهوری اسلامی افغانستان در مذاکرات دوحه، دکتر نظیف شهرانی، استاد دانشگاه ایندیانا، آمریکا؛ و دکتر داود اعظمی، دانشیار دانشگاه Westminster لندن، انگلستان. این بخش را دکتر عالیه یلماز، استادیار دانشگاه سلیمان دمیرل در آنکارا، ترکیه اداره می‌کرد.

فهم چالش‌های سیاسی افغانستان

دکتر عالیه یلماز به طور خلاصه اهداف این نشست را بیان و پس‌زمینه مختصری از چالش‌های دولت‌سازی در افغانستان و ارتباط آن با فاجعه جاری در این کشور ارائه کرد. دکتر محمدامین احمدی گفت برای فهم منازعه افغانستان و یافتن راه حل آن به چهارچوبی نظری نیاز داریم، زیرا چنین چهارچوبی کمک می‌کند بدین مشکل از زوایای مختلف با وضوح بیشتر و جزئیات دقیق‌تر بنگریم؛ این چهارچوب قدرت تحلیل به ما می‌دهد و می‌توانیم راه‌حل چالش‌ها را از آن طریق بیابیم. دکتر احمدی چهار عامل را مطرح کرد که منجر به منازعه بلندمدت در افغانستان شده است. به نظر وی، منازعه افغانستان، منازعه اجتماعی بلندمدت و عامل اصلی آن گروه‌های هویتی است، نه دولت‌ها. معمولاً، در برخی نظریه‌های منازعه، جنگ را نتیجه مبارزه دولت‌ها می‌دانند. اما در این نظریه، حداقل جنگ‌های داخلی در افغانستان با رابطه دولت‌ها با گروه‌های هویتی پیوند دارد. عامل دوم این منازعه، محرومیت مردم از حقوق اساسی‌شان است؛ عاملی که گروه‌های مختلف را تشویق کرده است تا حقشان را از طریق مبارزه طلب کنند. دکتر احمدی افزود: «رژیم مستبدی بر مبنای ایدئولوژی مستبدانه امیر عبدالرحمن خان در افغانستان پایه‌گذاری شد و او به قدرت خودکامه خود هویتی سلسله‌ای و قومی داد. در نتیجه، ناسیونالیسم افغانستانی در دروه وی متولد شد. بعدها، طالبان شیوه مشابهی در پیش گرفتند و نتیجه آن حذف فرهنگی و مذهبی تا حد نسل‌کشی فرهنگی، تبعیض و به حاشیه راندن گروه‌های هویتی دیگر به شمول زنان است. بنابراین، در این فرایند، گروه‌های هویتی، جوانان و زنان از دستیابی به حقوق اساسی خود محروم شده‌اند. سومین عاملی که به منازعات دامن

زد، ناتوانی در ارائه‌ی خدمات و برآوردن نیازهای مردم بود. دولت‌های مستبد و هویت‌محور نمی‌توانند خدمات عمومی ارائه کنند و نیازهای اساسی مردم را برآورند. از اینرو، آنها خود و حامیانشان را به بهای دیگران به بالاترین سطح می‌رسانند».

دکتر شهرانی بیان کرد که تاریخ و مسائل تاریخ سیاسی افغانستان شناخته‌شده هستند و به اندازه کافی بدان‌ها پرداخته شده است. آنچه نیاز داریم، تحلیل تاریخ‌مان و آموختن از آن است. سخنرانی وی به وضعیت ناگوار تاریخ سیاسی افغانستان اشاره داشت. او گفت: «این کشور به گونه‌ای متعارض از آشفتگی سیاسی رنج کشیده است و در نتیجه، دولت‌های غیر نظامی نتوانستند آن را حفظ و اداره کنند. در ۱۴۰ سال گذشته ۱۴ رهبر داشتیم که ۶ نفر آنها در دفتر خود کشته شدند. ۷ نفرشان با خشونت از قدرت برکنار شدند و تنها یک نفرشان به مرگ طبیعی مرد».

دکتر شهرانی افزود: «متعاقباً، وقتی این کشور برای دستیابی به ثبات و انتقال پایدار قدرت مبارزه می‌کرد، تأثیراتی بر تدوین قانون اساسی نیز گذاشت. این رهبران به دلیل نداشتن قطعیت در شرایط سیاسی سعی کردند قوانینی تدوین کنند که با جاه‌طلبی سیاسی‌شان سازگار بود. او اینگونه توضیح داد که:

«در ۱۰۰ سال اخیر، ۹ قانون اساسی متفاوت داشتیم که برای مردم تدوین نشده بودند و در خدمت حاکمان و مقاصد شخصی بودند. همه می‌خواستند قانون اساسی خود را داشته باشند. این امر نشان می‌دهد که قانون حکام بر افغانستان حکومت می‌کرده است، نه حاکمیت قوانین».

دکتر شهرانی گفت: «این علاقه شخصی بر واکنش‌های قومی و سیاسی افغانستان تأثیر گذاشت. باید تنوع قومی را نیکو شمرد. وقتی دولت با این موضوع کنار نیاید، تبدیل به معضل می‌شود و اشکالی از سیاست در پیش می‌گیرد که منجر به تبعیض نسبت به اقوام و مذاهب مختلف می‌شود». وی برخی مسائل کلیدی را مطرح کرد که مانع شکل‌گیری افغانستان به عنوان دولتی بر مبنای قانون اساسی است: حس برتری، تمرکز قدرت و وابستگی.

رسیدن به دست‌یافتنی‌ها: تشکیل دولتی بر مبنای قانون اساسی در افغانستان

سخنرانان با توجه به شرایط و اختلافات سیاسی در افغانستان توافق کردند که رسیدن به دولتی بر مبنای قانون اساسی، دشوار اما شدنی است. راه‌های مختلفی وجود دارد که می‌توان بدین امر دست یافت. مثلاً، دکتر داود اعظمی این نکته را اضافه کرد که در تاریخ افغانستان دولت‌های فراگیر، ائتلافی و تعدد احزاب ثبت شده است و می‌توان آن را جایگزین اوضاع سیاسی امروز کرد. او دوره احمدشاه درانی را مثال زد و چرایی تعمیم آن به شرایط امروز را شرح داد: «درانی افراد گوناگونی از اقوام مختلف را در جایگاه‌های مهم منصوب کرد. می‌توان امروز نیز از روشی مشابه او استفاده کرد».

به نظر دکتر شهرانی، نخستین مرحله این تغییر، تغییر سیستم حکومت، انتقال از سیاست‌های فردمحور به سیاست‌های ایده‌محور و جمع‌محور و سیاست‌های ارزش‌محور است. او برخی نکات کلیدی را نیز مطرح کرد:

- درگیر چانه‌زنی‌های سیاسی برای رسیدن به جایگاه‌های سیاسی یا اهداف شخصی نشویم. در عوض باید جداً به یافتن شیوه‌ها و ابزار ممکن حل مشکلات ملی‌مان بپردازیم.

- باید از رفراندوم ملی به عنوان تنها ابزار شناسایی و مطرح کردن مسائل ملی (مثلاً، قانون اساسی، رفتن به جنگ و ...) به جای لویه جرگه سنتی تاریخ گذشته استفاده کنیم.
- به تمرکززدایی قدرت دولت از کابل و اتخاذ اصول خودگردانی جامعه از سوی اهالی داخلی (در ولسوالی‌ها، ولایات، شهرهای بزرگ و کل کشور) نیاز داریم.
- به تأسیس مرکز پیشرفته و مستقل پژوهش‌های اسلامی نیاز داریم تا بتوانیم در طرح قوانین، آیین‌نامه‌ها، مقررات ملی به قانون‌گذاران مشورت دهیم و از آنها حمایت و فتوای معتبر را مطرح کنیم.

دکتر احمدی نیز این نکته را اضافه کرد که نیازهای اساسی شهروندان و گروه‌های هویتی افغانستان سرکوب شده‌اند و نمی‌توان آنها را بدون تغییر ساختار برآورد. وی ایجاد ساختارهای سیاسی، اداری، اقتصادی و فرهنگی نوی را پیشنهاد کرد که مورد توافق همگان باشد و به گونه‌ای ایجاد شود که تمام الزامات قانونی و نیازهای اساسی را برآورده کند.

وی تأکید دکتر شهرانی بر تمرکززدایی را نیز تکرار کرد. دکتر احمدی مدلی ارائه کرد که می‌توان بر مبنای آن مدل جدیدی برای افغانستان طراحی کرد: «به ساختارهای حقوقی و سیاسی پارلمانی غیر متمرکز (نظام پارلمانی به جای نظام ریاستی) مشابه سوئیس، نظامی متناسب و چندبعدی و حل‌منزاعه سکولاریسم و دین در قالب مدل‌های انتقادپذیر و هویت ملی دموکراتیک و تمامیت‌خواه نیاز داریم.

تشکیل کمیته‌ای در افغانستان برای نظارت بر این فرایند

دکتر شهرانی گفت: «در خصوص افغانستان به کمیته بین‌المللی صلح نیاز داریم تا به تشکیل کمیته ملی صلح (NPCA) در این کشور کمک کند. این کمیته باید شامل اعضای شورای امنیت، نمایندگان سازمان همکاری‌های اسلامی، اتحادیه اروپا، گروه شانگهای، بانک جهانی و بانک توسعه آسیایی باشد. این کمیته به طی دو مرحله بعد کمک خواهد کرد. ابتدا، کمیته مذکور باید راهی برای تعامل با طالبان بیابد. دوم، کارکرد اساسی کمیته ملی صلح کمک به تشکیل دولت موقت (NTGA) در افغانستان برای دوره پنج‌ساله یا کمتر از آن باشد.

جلسه دوم - «سیاه‌چال جیوپولیتیک افغانستان: اجماع منطقه‌ای»

عنوان دومین جلسه دور دهم گفت‌وگوهای امنیتی هرات «سیاه‌چال جیوپولیتیک افغانستان: اجماع منطقه‌ای» بود و دکتر مریم وردک آن را اداره می‌کرد. سید طیب جواد، سفیر پیشین افغانستان در آمریکا، انگلستان و روسیه؛ سناتور افراسیاب ختک، رهبر ارشد حرکت ملی دموکراتیک جمهوری اسلامی پاکستان؛ دکتر محمدعلی بهمنی‌قاجار، پژوهشگر از جمهوری اسلامی ایران؛ و اومیرتای بیتیموف، سفیر پیشین قزاقستان در افغانستان در این جلسه حضور داشتند.

دولت فراگیر

آقای بیتیموف در سخنان خود برخی مسائل را مطرح کرد. او تذکر داد که طالبان به ایدئولوژی خود متعهدند و به نظر نمی‌رسد به جایگاه دیگری در دولت فراگیر راضی شوند. او گفت: «به نظر من، خود افغانستانی‌ها باید با توجه به ارزش‌ها و منافع ملی و تاریخ دولت در این کشور، بدون دخالت دیگران نقش تعیین‌کننده‌ای در این فرایند مهم ایفا کنند و ناظرانی در آن حاضر باشند. برخی همکاری‌های منطقه‌ای مانند سازمان همکاری‌های شانگهای و گفت‌وگوهای ایجاد تعامل و اطمینان در آسیا باید نقش واسطه آن را بر عهده بگیرند. در عین حال، سازمان ملل نیز با نقشی اصلی خود به حمایت بین‌المللی از این فرایند در افغانستان بپردازد».

نقش قزاقستان و سازمان ملل در گسترش همکاری‌های منطقه‌ای با افغانستان

آقای بیتیموف درباره نقش قزاقستان و سازمان ملل به مشارکت کشورش در برخی اقدامات اولیه در خصوص افغانستان اشاره کرد: «سفارت قزاقستان در کابل و سفارت افغانستان در آستانه و سرکنسولگری آن در آلماتی نیز فعالیت دیپلماتیک دارند». او بر تعهد

قزاقستان در ارائه‌ی خدمات بشردوستانه تأکید کرد: «در حوزه آموزش، هنوز برنامه‌ای ده‌ساله به جوانان افغانستان آموزش‌های رایگان ارائه می‌دهد. برای افزایش داد و ستد منطقه‌ای با افغانستان می‌توان به نمایشگاه‌های سالانه (خزانی) فروش محصولات زراعی در قزاقستان اشاره کرد که افغانستان می‌تواند در مرکز توجه آن قرار گیرد. سفیر بیتیموف افزود که رئیس جمهور قزاقستان در سنبله ۱۴۰۱ در مجمع عمومی سازمان ملل درباره نقش ابتکاری قزاقستان در تأسیس مرکز منطقه‌ای سازمان ملل برای رسیدن به اهداف توسعه پایدار در آسیای مرکزی و افغانستان صحبت کرد. این مرکز در آلماتی قرار دارد.

سفیر بیتیموف نگرانی خود را در خصوص وضعیت افغانستان و تأثیر آن بر امنیت منطقه ابراز کرد: «کشورهای منطقه نگرانی‌هایی درباره گسترش دهشت‌افکنی بین‌الملل، قاچاق مواد مخدر، افراطی‌گرایی دینی، خطرات بدتر شدن وضعیت با قاچاق اسلحه، افزایش مهاجرت غیر قانونی و موج مهاجران کنترل‌نشده دارند که می‌تواند اعضای افراطیون دینی را در منطقه جابجا کند. به هر صورت، به نظر می‌رسد با وجود عدم مشروعیت بین‌المللی طالبان، امکان همکاری‌های بشردوستانه، تجاری و اقتصادی به خاطر شهروندان عادی این کشور وجود دارد».

افغانستان، آوردگاه رقابت‌های استراتژیک

پس از سخنان آقای بیتیموف، سفیر جواد به کشورهای منطقه و بین‌الملل با طالبان بیش از اهداف بشردوستانه اشاره کرد. او وجه مشترک سه‌گانه‌ای را نام برد: «نخست، جلوگیری از فاجعه انسانی در افغانستان؛ دوم، تقاضا از طالبان برای تغییر رفتارشان، سوم؛ وادار کردن طالبان به انجام تعهدات‌شان از قبیل مقابله با دهشت‌افکنی، دولت فراگیر و مسائل مربوط به حقوق بشر که در توافقنامه دوحه ذکر شده‌اند. اما، به هیچکدام از این اهداف دست نیافته‌ایم، تا جایی که تماس‌ها منجر به ناامیدی متقابل گفت‌وگوکنندگان و طالبان شده است. هیچکدام از دیپلمات‌ها نتوانستند به قندهار بروند و سازوکار تصمیم‌گیری طالبان را بفهمند. یکی از دلایل تعامل مسکو و طالبان دشمنی مشترک آنها با واشنگتن و خروج آن از افغانستان بود. مسکو از یک سو سعی می‌کرد نشان دهد دهشت‌افکنی

تهدیدی برای آسیای مرکزی است و از سوی دیگر بزرگترین دهشتافکن - طالبان - دست پرورده او شده است. مسکو می‌خواست کشورهای آسیای مرکزی به آن به عنوان ناجی و همه‌کاره طالبان بنگرند. طالبان انتظار داشتند روسیه این گروه را به رسمیت بشناسد، اما چنین نشد. طالبان نیز اطلاعات قابل اطمینانی درباره گروه‌های تروریستی منطقه‌ای در اختیار مسکو نگذاشت.

آقای جواد گفت: «ازبکستان سعی می‌کند در تعامل خود با طالبان حتی به تعامل نزدیکتری با این گروه دست بزند تا به مسکو پیام دهد که تاشکند در منطقه نیازی به این کشور ندارد. اداره بایدن سیاست واضحی در قبال افغانستان ندارد. وجود دولتی ناتوان در افغانستان می‌تواند موضوع مناظرات انتخابات ریاست جمهوری آتی ایالات متحده شود. سرمایه‌گذاری قطر میان طالبان قندهاری موجب شکاف بین طالبان شده است. رابطه پاکستان با طالبان بر مبنای منافع ملی پاکستان است.»

منافع متقابل ایران و افغانستان در صلح پایدار

دکتر بهمنی‌قاجار گفت: «امنیت پایدار در منطقه و بخصوص در افغانستان، تضمین‌کننده منافع ایران و افغانستان خواهد بود. ایران نگرانی‌های امنیتی طولانی‌مدتی در افغانستان دارد. ایران در جنگ سرد در کنار غرب بود، زیرا نگران گسترش کمونیسم در منطقه بود. ایران پس از توافقات بن نقش سازنده‌ای ایفا و از جمهوری اسلامی افغانستان حمایت کرد. رابطه ایران با دولت افغانستان پس از امضای توافقنامه امنیتی افغانستان با ایالات متحده و سیاست «آب در برابر نفت» اشرف غنی به تنش کشیده شد. تسلط طالبان موجب صلح و دولتی پایدار در افغانستان نشده است و ایران از دولتی فراگیر و پایدار در افغانستان حمایت می‌کند.»

دموکراسی در پاکستان، امنیت در افغانستان

افراسیاب ختک، رئیس حزب عوام ملی پاکستان گفت که افغانستان به آوردگاه رقابت استراتژیک قدرت‌های بزرگ تبدیل شده است. او طالبان را «افراطی و مرتجع» خواند و تأکید کرد این گروه نمی‌تواند دولتی فراگیر تشکیل دهد، بنابراین تسلطش دیری نخواهد پایید. او گفت: «از حمایت بین‌المللی از سازوکار مدیریتی سازمان ملل برای گذر از بحران جاری و ایجاد دولتی باثبات و دموکراتیک در افغانستان حمایت می‌کنم». آقای ختک تحلیل‌های خود را بر نگرانی‌های امنیتی گسترده‌تر در منطقه تعمیم داد و افزود: «منطقه پا به مرحله جدیدی از بازی بزرگ می‌گذارد. منطقه میدان نبرد چین، روسیه، ایالات متحده و انگلستان خواهد بود. داعش مهره بازی جدیدی میان گروه‌های تروریستی دیگر در منطقه و خطرناکترین تهدید امنیت آن است.»

پرسش و پاسخ

در پاسخ به این سوال که وضعیت سیاسی پاکستان چپ تأثیری بر روابط پاکستان با طالبان خواهد گذاشت، سناتور ختک ابراز کرد که وضعیت سیاسی پاکستان بر امنیت افغانستان تأثیر می‌گذارد. او تأکید کرد که احزاب سیاسی دموکراتیک پاکستان همدردی خود با مردم افغانستان را نشان داده‌اند و طالبان را قبول ندارند. طبق گفته‌های وی، سیاست‌های کلان و اساسی را ارتش تعیین می‌کند و وقتی پاکستان دموکراتیک شود، صلح به افغانستان می‌آید.

ضمناً، سفیر جواد گفت: «روابط پساطالبان با اسلام‌آباد مهم خواهد بود، اما تنها در صورتی عملی خواهد شد که کشورها به روابط صادقانه، واقعی و عملی مبنی بر برابری و بی‌طرفی پایبند باشند. هر دو طرف از روابط اقتصادی دوستانه بر اساس ایجاد فرصت‌های آبدانی و رابطه برابر، معقول و تعامل مردم‌محور سود خواهند برد».

آقای قاجار بیان کرد که ایران فکر می‌کرد خروج ایالات متحده از افغانستان و بازگشت طالبان به قدرت سبب صلحی نسبی در این کشور می‌شود. ایران انتظار داشت طالبان دولتی فراگیر تشکیل دهند و به همین خاطر همیشه در گفت‌وگوهای شان از طالبان حمایت کرد؛ اما سیاست‌های طالبان خلاف انتظارات ایران را ثابت کرد. سفیر جواد بر خلاف سخنان آقای قاجار گفت: «دلیل اصلی ایران از نزدیکی به طالبان و تعامل با آنان، سیاست ضد آمریکایی ایران و مقابله با انحصار پاکستان و سعودی بود».

جلسه ۳ - «زنان افغانستان: خیانت، آپارتاید، مقاومت»

هدف این نشست بحث بر سر تجاوز به حقوق اساسی زنان افغانستان، محرومیت سازمان یافته آنها از تمام بخش‌های جامعه، مبارزه آنها و عکس‌العمل جامعه بین‌الملل بود. سخنرانان این بخش سفیر توماس نیکلسون، فرستاده ویژه اتحادیه اروپا برای افغانستان؛ فوزیه کوفی، نماینده پیشین پارلمان جمهوری اسلامی افغانستان؛ دکتر کریمه بنون، استاد حقوق بین‌الملل در دانشگاه کالیفورنیا، آمریکا؛ و خانم عدالت میرزا، سردبیر روزنامه ملت، تاجیکستان بودند. این نشست را منیژه باختری، سفیر افغانستان در اتریش مدیریت می‌کرد. سفیر باختری به طور خلاصه سابقه چالش‌هایی که زنان افغانستان پس از بازگشت طالبان با آن مواجه شدند و محدودیت‌های اعمال شده بر آنها را ارائه کرد. او گفت: «دهشت‌افکنی و حضور طالبان نه تنها دولت و قانون اساسی افغانستان را نابود کرد، بلکه به حقوق اساسی مردم نیز شدیداً آسیب زد. زنان افغانستان دستاوردهای خود را از دست دادند و از حقوق اساسی خود مانند تحصیل و کار محروم شدند».

حمایت همگانی و بشردوستانه از افغانستان

سفیر نیکلسون درباره سؤالی که معمولاً منتقدان از تعامل اتحادیه اروپا با طالبان می‌کنند بحث کرد. او گفت که تعامل سیاسی اتحادیه اروپا عنصری از سیاست پاسخگویی اتحادیه اروپا و تلاش‌ها برای یافتن راهی در مسائل افغانستان است و اتحادیه اروپا به تعامل با مردم افغانستان و حمایت از آنان ادامه خواهد داد. آقای نیکلسون همچنین در خصوص پاسخ اتحادیه اروپا به نیازهای بشردوستانه افغانستان و بحران اقتصادی این کشور صحبت کرد. وی افزود: «ما فعالیت‌های بشردوستانه می‌کنیم و صدها میلیون یورو از طریق سازمان ملل برای کمک به بحران بشردوستانه اختصاص داده‌ایم».

سفیر توماس نیکلسون گفت که اتحادیه اروپا علیرغم مسائل امنیتی و سیاسی هنوز تعداد کمی از دیپلمات‌های خود به شمول یک کاردار و کارمندان بخش بشردوستانه خود را در کابل نگه داشته است. او افزود: «موضع‌گیری ما با توجه به محرومیت سازمان‌یافته زنان از حوزه عمومی واضح است و مستنداتی که ریچارد بنت، گزارشگر ویژه دفتر مأموریت کمکی سازمان ملل متحد در افغانستان (UNAMA) و سازمان ملل (UN) بدان دست یافته‌اند مبنی بر تجاوز طالبان به حقوق بشر، نشان دهنده سیر نزولی است. طالبان مسئول حفاظت از حقوق زنان و احترام بدانند. حقوق زنان مسئله‌ای غربی نیست، اما حضور زنان نقش مهمی در اقتصاد، پیشرفت و ثبات افغانستان ایفا می‌کند».

آقای نیکلسون در پاسخ به سؤالی درباره واکنش اتحادیه اروپا به وضعیت زنان در افغانستان گفت: «واقعیت تأمل‌برانگیز این است که تغییر در افغانستان باید از درون این کشور بجوشد. اتحادیه اروپا به شیوه‌ای معتدل و معقول، باثبات، سرسخت، اصولی و عملگرا به حمایت خود ادامه می‌دهد». او تأکید کرد که افغانستانی‌های خارج از کشور، بازیگران منطقه‌ای با منافع عینی و مشهودشان در افغانستان نیز نقش مهمی ایفا می‌کنند. وی تصریح کرد که عامل تعیین‌کننده باید از درون مردم افغانستان باشد. او ادامه داد: «حضور اتحادیه اروپا در افغانستان محدود است، نقش مهمی در همکاری و تسهیل شنیده شدن صدای کسانی دارد که برای حقوق زنان و دختران مبارزه می‌کنند».

فوزیه کوفی، عضو پیشین پارلمان جمهوری اسلامی افغانستان گفت که جهان باید سیاست یک بام و دو هوای خود نسبت به وضعیت زنان افغانستان را رها کند. طبق گفته‌های او زنان افغانستان مستحق حقوق و شرایطی‌اند که زنان کشورهایمانند قطر دارند. خانم کوفی افزود: «امروز، حنا ربانی کهر از کشور مسلمان همسایه به افغانستان می‌آید و سخن از تعامل با طالبان می‌زند، در حالیکه زنان افغانستان به حقوق اسلامی اساسی خود دسترسی ندارند. نیمی از جمعیت افغانستان از کار و تحصیل محروم شده است که منجر به فقر و مشکلات بیشتری خواهد شد. زنان افغانستان مسئولیت جنگ و مثلاً ثبات را به دوش می‌کشند». او از شجاعت و مقاومت زنان در برابر رژیم طالبان تمجید و تأکید کرد که جنبش زنان گسترش یافته است. به زعم او طالبان زنان را چالشی جدی در برابر رژیم مستبد خود می‌دانند، در حالیکه زنان تنها خواستار بازگردانی حقوق انسانی اساسی خود و رعایت آنند، نه بیشتر.

خانم کوفی در پاسخ بدین سؤال که چگونه می‌توانیم بر طالبان تأثیر بگذاریم، گفت: «وقت آن است که همه به جایگزین‌ها بیندیشیم. نیاز شدیدی است به اینکه مردان افغانستان در کنار زنان افغانستان بایستند و به جایگزین‌ها بیندیشند، من نیز رابطه خود با نخبگان مرد افغانستان را بدین خاطر که به تظاهرات مسالمت‌آمیز زنان نپیوسته‌اند قطع کردم». او به سخنان خود با تأکید بر این نکته پایان

داد که «به دنبال قرائت دیگران نمی‌رویم، قرائت خودمان را داریم. زنان را ذینفعان، دست‌اندرکاران و مشارکت‌کنندگان این جامعه می‌دانیم. جایگاهی که برایش می‌جنگیم را به ما بدهید».

سپس دکتر بنون که از طریق ضبط صدا در این نشست شرکت کرد مقاله جدید خود با عنوان تعهدات بین‌المللی در مواجهه با تبعیض جنسیتی در افغانستان را ارائه کرد.

سخنان دکتر بنون بر نکات زیر تمرکز داشت:

- یافتن راهی برای افزایش واکنش بین‌الملل به تجاوز طالبان به حقوق زنان افغانستان
- برانگیختن واکنش بین‌الملل مطابق با قوانین بین‌الملل
- حصول اطمینان از اینکه جامعه بین‌الملل نمی‌تواند با ترک افغانستان به راحتی از تعهدات خود در قبال زنان این کشور شانه خالی کند، حتی در صورت فقدان معیارهای مرتبط با حالت دوم مسئولیت‌پذیری در قوانین حقوق بشر بین‌الملل.

دکتر بنون ساختار تبعیض جنسیتی را ابزاری برای دستیابی به راهی در برانگیختن واکنش بین‌المللی به خشونت‌های طالبان دانست. تحقیق دکتر بنون هم زبان آکادمیک دارد و هم شامل شانزده مصاحبه راه دور با مدافعان حقوق زنان افغانستان (WHRD) از سنبله ۱۴۰۰ تا دلو ۱۴۰۰ است.

به گفته او: «تبعیض جنسیتی، نظامی دولتی بر مبنای قوانین و یا سیاست‌هایی است که تفکیک سازمان‌یافته زنان و مردان را تحمیل می‌کند و همچنین می‌تواند به گونه‌ای سازمان‌یافته زنان را از اماکن و حوزه عمومی حذف کند. تبعیض به نوبه خود به مدل دولتی تبدیل می‌شود. تبعیض جنسیتی شامل ظلم و ستم سازمان‌یافته به زنان می‌شود و تا جایی پیش می‌رود که زنان خودشان را انسانی برابر مردان نمی‌دانند». بخش دوم سخنان او بر چگونگی تأثیر وضعیت فعلی افغانستان در شکل‌گیری تبعیض جنسیتی از سوی طالبان تمرکز داشت. همانگونه که او توضیح داد، محرومیت زنان از بیشتر بخش‌های زندگی اجتماعی، کار و تحصیل در بحبوحه بحران انسانی، رژیمی بر مبنای تبعیض جنسیتی شکل می‌دهد. وی افزود که تعهدات جدید جهانی برای خاتمه دادن به تبعیض در افغانستان راهی برای حمایت از کسانی است که تمام داشته‌هایشان را به خطر می‌اندازند تا به حقوق انسانی همگانی و مشترک خود دست یابند. دکتر بنون بیان کرد که قانون بین‌الملل باید از موفقیت‌های خود درس بگیرد، زیرا این قانون اکنون نیز الگوی قدرتمندی برای فائق آمدن بر تبعیض دارد؛ تبعیضی که ابتدا در دهه ۱۹۶۰ تا ۱۹۸۰ در پاسخ به وضعیت آفریقای جنوبی به وجود آمد و تعهدات سیال دولت‌های استعمارزدایی شده باعث سرعت آن شدند. به هر صورت، این قانون صریحاً در پاسخ به تبعیض نژادی نوشته شده است و اصولاً تبعیض جنسیتی را مطرح نمی‌کند. خانم بنون گفت: «چنین دگرگونی فمینیستی قوانین بین‌الملل برای استفاده از اندیشه شارلوت بونچ در قرن ۲۱ ضروری و مؤثرترین راه برای پاسخ به طالبان است». دکتر بنون به تغییرات ایجاد شده در آفریقای جنوبی اشاره کرد: «اراده سیاسی بین‌الملل و مبارزه سیاسی محلی، تسریع‌کنندگان ضروری ایجاد تغییرند و هم‌افزایی پویا دارند. دولت‌های جدیداً استعمارزدایی شده نقش مدیریتی ایفا کردند و به مسئله به عنوان بخش حیاتی مبارزه گسترده‌تر برای استعمارزدایی و رسیدن به خودمختاری نگریستند. به کنگره ملی آفریقا جایگاه ناظر در سازمان ملل داده شد و این کنگره سیاست خارجی خود را با موفقیت انجام داد. این روش اصولاً همان روشی است که باید در مقابل طالبان اتخاذ کرد. مهم‌ترین معیارهای تبعیض جنسیتی کنوانسیون بین‌المللی درباره سرکوبی و تنبیه جرم تبعیض بود که در سال ۱۳۵۴ به اجرا گذاشته شد. دلیل این کنوانسیون به حداکثر

رساندن توانایی اجرایی سطح بین‌الملل بود که در خصوص تبعیض جنسیتی نیز اجراشدنی است. این کنوانسیون تبعیض را رفتارهای غیر انسانی می‌داند که هدفشان ایجاد و ادامه سلطه یک نژاد بر تمام نژادهای دیگر و ظلم و تعدی سازمان‌یافته بر آنان است. اگر تبعیض جنسیتی را جایگزین تبعیض نژادی کنیم، واکنش دقیقی به سیاست‌های طالبان در قبال زنان خواهد بود».

او گفت: «در این کنوانسیون دیدگاه رژیم تبعیض‌گرا به عنوان وضعیت غیرقانونی تدوین شد که باید پایان یابد. این همان کاری است که باید در برابر سلطه طالبان در افغانستان انجام داد. کمیسیون قوانین بین‌الملل در سال ۱۳۷۹ هنجاری ضد تبعیض را به عنوان قاعده آمره ثبت کرد، قاعده آمره به بالاترین سطح هنجارها در قوانین بین‌الملل گفته می‌شود. مقاله من در راستای بکارگیری از چنین شیوه‌های قدرتمند رویارویی و مقابله به مثل با عمل قبیح تبعیض علیه زنان به عنوان مدلی دولتی در افغانستان است. از طرف دیگر، این مقاله به ناتوانی در استفاده از این مفهوم فزاینده و واکنش به رژیمی اشاره می‌کند که سیاست‌های کلیش بی‌رحمانه ضد زن است و ابتدا پیامی قبیله‌ای به زنان افغانستان و سپس به تمام زنان جهان می‌فرستد».

دکتر بنون تأکید کرد که تثبیت تبعیض طالبان به عنوان جرم بین‌المللی سنگین، پیامدهای مستقیم ایجاد و تحمیل گزینه‌های سیاسی کنشگران دارد. اکنون نیز رهبر این گروه در لیست تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل است که نوید آن را می‌دهد که آنها در درازمدت در لیست تحریم باقی می‌مانند. او با تصریح این نکته نتیجه گرفت که راه دیگری برای پیشرفت در زمینه حقوق بشر به غیر از هماهنگی تلاش‌های جامعه بین‌الملل و اعمال آن در چهارچوب الزامات بین‌الملل و مبارزه با تبعیض جنسیتی در افغانستان وجود ندارد.

خانم عدالت میرزا یکی دیگر از شرکت‌کنندگان این نشست بود. او با اشاره به دستاوردهای دو دهه گذشته زنان افغانستان گفت: «پس از اشغال افغانستان به دست طالبان، زنان این کشور سرکوب شده‌اند، رنج کشیده‌اند، سنگسار شده‌اند، زندانی شده‌اند و با اشکال دیگر خشونت مواجه شده‌اند. کشورهای غربی و منطقه مسئول وضعیت ناگوار افغانستان هستند و جامعه بین‌الملل باید سکوت خود در قبال زنان افغانستان را بشکند. نمی‌توان بیش از این چنین خیانتی را تحمل کرد».

پرسش و پاسخ

سفیر نیکسون در پاسخ به سؤال سفیر باختری دربارهٔ فراگیری گفت: «فراگیری نقطهٔ آغاز افراد نیست، بلکه آغاز فرایندی است که افراد را در نقطهٔ شروع قرار می‌دهد. فرایندی که تمام مردان و زنان افغانستان حق اظهار نظر در آن دارند».

کارن دکر، کاردار ایالات متحده در افغانستان در پاسخ به دکتر صحرا کریمی که ایالات متحده را متهم به ترک افغانستان پس از تسلط طالبان بر این کشور کرد گفت: «این واقعیت که سفارت آمریکا در افغانستان بسته شده است به معنی غیبت آمریکا در این کشور نیست. کمک ۱.۱ میلیون دلاری ایالات متحده در سال گذشته به افغانستان هنوز بزرگترین کمک است و در حال ایجاد سیستمی بودیم که بتوانیم کمک‌ها را مستقیماً به مردم افغانستان برسانیم». کارن دکر که در مأموریت دوحه فعال بود افزود: «در حال حاضر ایالات متحده نمی‌تواند هیچ تضمینی بدهد، اما می‌تواند ضمانت دهد که همیشه از زنان افغانستان حمایت می‌کند. دولت ایالات متحده آمریکا مرتباً با طالبان در مورد حقوق بشر، نه به خاطر خود حقوق بشر، بلکه به نفع مردم افغانستان صحبت می‌کند».

محمد ناطقی، عضو پیشیم تیم مذاکره‌کنندهٔ جمهوری اسلامی افغانستان در دوحه نگرانی خود در خصوص وضعیت زنان افغانستان را ابراز کرد و افزود که طالبان به طور غیر قانونی زنان این کشور را سرکوب می‌کنند و کشورهای منطقه و جامعهٔ بین‌الملل باید در قبال افغانستان موضع بگیرند.

سفیر باختری این سؤال را از پروفیسور شهربانو تاجبخش کرد: چگونه می‌توانیم جنبش زنان را به جنبشی بین‌المللی تبدیل کنیم؟ خانم شهربانو تاجبخش به جنبش اخیر زنان «نان، کار، آزادی» در ایران اشاره کرد که در ابتدا تصور می‌شد جنبشی زنانه باشد، اما به جنبشی سیاسی در واکنش به حجاب اجباری و سپس به شعار مرگ بر دیکتاتور تبدیل شد.

پروفیسور نظیف شهبانی تزویر مردان افغانستان را زیر سؤال برد، مردانی که ادعا می‌کنند محافظ زنان هستند، اما در عمل چنین کاری نمی‌کنند. او گفت: «مردان افغانستان در بحران مردانگی زندگی می‌کنند که هرگز با آن مواجه نشده بودند. از اینکه نتوانستیم در سرک‌ها از خواهران، مادران و دخترانمان حمایت کنیم، از خود می‌شرمیم. دومین رویکرد مزورانه، دورویی و نفاق جامعهٔ بین‌الملل است و نباید به سادگی از کنار آن گذشت. رویکردی منافقانه به ایجاد صلح نمی‌انجامد و هرگز نیجامیده است. در خصوص افغانستان واقعاً باید بر این موضع‌گیری‌های منافقانه فائق آییم. مردان افغانستان باید بار سنگینی که بر شانه‌هایشان است را به منزل برسانند و شرمسار خود نباشند. جامعهٔ بین‌الملل نیز باید نفاق خود را کنار بگذارد».

جلسه ۴ - دهشت‌افکنی: خشونت مقدس، ابزار دولت‌ها

هدف نشست چهارم با عنوان دهشت‌افکنی: خشونت مقدس، ابزار دولت‌ها بحث بر سر چرایی نقش ذینفعان جهانی در افغانستان و چگونگی یافتن راهی برای دستیابی به دولتی فراگیر بود. سخنرانان این نشست جنرال نیکولای پلوتنیکوف، رئیس مرکز اطلاعات علمی و تحلیلی انستیتوت مطالعات شرقی آکادمی علوم روسیه، مسکو؛ جنرال محمداسد درانی، رئیس پیشین سازمان اطلاعات نظامی پاکستان (ISI)؛ رحمت‌الله نبیل، رئیس پیشین ریاست امنیت ملی افغانستان (NDS) و سرهنگ جان اگوگلیا، فرمانده پیشین نیروهای حافظ صلح - ارتش ایالات متحده آمریکا (PKSOI) و مرکز آموزش ضد شورش در افغانستان (CTC-A) بودند. سوهاسینی حیدر، سردبیر بخش دیپلوماتیک روزنامه هندو این جلسه را مدیریت می‌کرد.

شرکت کنندگان بر این نکته توافق داشتند که شیوه خروج ایالات متحده از افغانستان کاملاً باعث فاجعه شده است. رحمت‌الله نبیل افزود که با خروج آخرین نیروهای ایالات متحده و ناتو که منجر به رسیدن طالبان به قدرت شد، امکان راه حل صلح‌آمیز بحران افغانستان از بین رفت: «متأسفانه با اینکه مردم افغانستان دائماً نگرانی خود نسبت به پیامدهای صلح یک‌طرفه را ابراز کردند، یا شنیده نشد و یا توجه کمی بدان شد».

سرهنگ جان اگوگلیا نیز تأیید کرد که وضعیت افغانستان نگران‌کننده است و این نظر را رد کرد که طالبان ثبات به افغانستان آورده‌اند: «ممکن است حملات چندان زیادی در کابل صورت نگیرد، اما بدین معنی نیست که دهشت‌افکنی در افغانستان ریشه‌کن شده است. به تجاوز به حقوق بشر از سوی طالبان نگاه کنید، شکلی از دهشت‌افکنی را می‌بینید».

شرکت کنندگان در بخش‌های مختلف ناامیدی خود را از ایالات متحده به خاطر رها کردن مردم افغانستان در چنگال طالبان ابراز کردند. رحمت‌الله نبیل جمله‌ای از مارتین لوترکینگ را خواند تا به خیانت دوستان افغانستان اشاره کند: «سرانجام، آنچه در خاطرمان می‌ماند فریاد دشمن نیست، بلکه سکوت دوستانمان است». آقای نبیل گفت که دوست اینجا به هم‌پیمانان افغانستان اشاره دارد.

اما سرهنگ اگوگلیا در پاسخ به انتقاد از خروج ایالات متحده از افغانستان افزود که هنوز برخی آمریکایی‌هایی هستند که نگران افغانستانند، اما مسائل داخلی جدی در آمریکا وجود دارد و در حال حاضر ایالات متحده درگیر آنهاست.

جنگ جهان با ترور و مشکلات موجود در سازمان‌های شبه نظامی

نظر جنرال درانی این بود که باید ظاهر مصنوعی و ریاکارانه جنگ همگانی در برابر ترور را زیر سؤال برد. او ادعا کرد که تمام دولت‌ها در پی منافع خود هستند و نقایص اساسی در به اصطلاح راهبرد جنگ علیه ترور را مطرح کرد. در نتیجه، همه منافع برای خود تعریف کرده‌اند؛ جنگ جهان با دهشت‌افکنی شیادی بزرگی است. کشورها با یکدیگر همکاری نمی‌کنند و اطلاعات کافی در اختیار یکدیگر نمی‌گذارند.

جنرال درانی با اشاره به اینکه گفت‌وگوهایی نیز صورت گرفته تا به طالبان فشار آورده شود که برخی اصول اساسی حقوق بشر و فراگیری را رعایت کنند، نسبت به شکنندگی صفوف طالبان و چالش‌هایی هشدار داد که این گروه اکنون با آن روبرو است: «آنها یکپارچه نیستند. خطر شکاف در صفوفشان وجود دارد. تندروانشان با این مراحل (فراگیری، جنبش زنان و حقوق بشر) مخالفند و تهدید می‌کنند که در صورت اجرای این مراحل یا از طالبان جدا می‌شوند، یا به داعش می‌پیوندند».

رحمت‌الله نبیل نیز به ماهیت پیچیده مبارزه قدرت درون گروه‌های شبه نظامی اشاره کرد: «پس از مرگ ایمن الظواهری، جنگجویان این گروه رسماً رهبر جدیدی انتخاب نکرده‌اند و دو گزینه برای رهبری آینده القاعده وجود دارد: رهبری فردی یا جمعی و مشورتی. سیف العادل بیشتر به عنوان رهبر مرکزی بر سر زبان‌ها است و از سیف العادل، شیخ همزه، شیخ عبدالکریم مصری، ابو عبیده، شیخ عبدالرحمن و شیخ اکرام به عنوان رهبر جمعی و مشورتی این گروه نام برده می‌شود».

پلوتنیکوف همچنین تأکید کرد که در جنبش طالبان شکافی بین گروه‌های «میان‌رو و رادیکال» وجود دارد و این شکاف به طالبان اجازه نمی‌دهد تا به تعهدات بین‌المللی خود برای مبارزه با سازمان‌های تروریستی بین‌المللی عمل کنند.

دخالت در امور افغانستان

رحمت‌الله نبیل استدلال کرد که رهبری فرد غیر نظامی در افغانستان راه به جایی نخواهد برد و حمایت خارجی از گروه‌های شبه نظامی ادامه خواهد داشت: «متأسفانه، برخی از کشورهای همسایه مخصوصاً یکی از همسایگانمان که سابقه طولانی در حمایت از

عناصر افراطی در افغانستان دارد به حمایت و تقویت گروه‌های نیابتی در این کشور ادامه می‌دهد و فعالانه گروه‌های غیر نظامی و فرهیخته افغانستان را ضعیف می‌کند».

نقش پاکستان در افغانستان و حمایت آن از گروه‌های تروریستی مستند است و اسناد و شواهد درگیری این کشور در افغانستان غیر قابل انکار است. اما جنرال درانی باور داشت که نقش پاکستان در موارد مذکور طولانی و مستحق سرزنش بیشتری است: «در این شرایط انتظار اراده قاطعی از سوی پاکستان و ISI در قبال برادر و رئیس بزرگ خود یعنی ایالات متحده داشتم. اما هنوز حملات، حملات پاکستانی است، نه آمریکایی».

نگاه به آینده

پلوتنیکوف تاکید کرد که باید وضعیت نگران کننده کنونی را که مستلزم حفظ گفتگو با مقامات واقعی فعلی در افغانستان است، شناخت. اما توضیح داد که دیالوگ به معنای به رسمیت شناختن طالبان نیست. او در اشاره به نشست مسکو که در ۱۶ نوامبر ۲۰۲۲ برگزار شد، گفت «تمرکز آن بر توسعه روابط دوجانبه و بدون به رسمیت شناختن دولت کنونی افغانستان» بوده است.

رحمت‌الله نبیل گفت: «به شناسایی و درک اقدامات اساسی و کنشگران داخلی نیاز است که نشانگر این کشور و سیاست‌هایش باشند. معمولاً بیش از اندازه به کپی کردن نظام‌های سیاسی و دولت‌های خارجی تکیه می‌کنیم، بدون اینکه توجه چندانی به ساختار اصیل افغانستان بکنیم. متأسفانه، همسایگان ما و برخی اوقات دوستان بین‌المللی مان بر گروه بسیار کوچکی از به اصطلاح نخبگان افغانستان اعتماد می‌کنند که وابسته به خودشان هستند و اندکی از مشکلات افغانستان را می‌دانند».

رحمت‌الله نبیل و جنرال درانی تأکید کردند که تحمیل خارجی در افغانستان کارگر نیست و هرگز نبوده است. آقای نبیل گفت: «باید بدانیم ساختارهای سیاسی و رهبرانی که خارجی‌ها بر افغانستان تحمیل کرده‌اند کارگشا نیستند و باید بستری فراهم کنیم که صدای اصیل افغانستانی‌ها شنیده شود و کسانی که ریشه در جامعه افغانستانی دارند برای آینده سیاسی این کشور تصمیم بگیرند».

سرهنگ اگوگیلا پیشنهاد کرد که باید علت اصلی وضعیت امروز افغانستان را شناسایی کرد: «دهشت‌افکنی یک نشانه است. علت اصلی، محرومیت همگانی مرد و زن و گروه‌های سیاسی مختلف در این کشور از حقوق اساسی خود است. برای جلوگیری یا مشخص کردن این محرومیت باید به آینده بنگریم و گذشته را فراموش کنیم. بیایید تقصیر را بر گردن گذشته بیندازیم و از سرزنش یکدیگر دست برداریم. باید با برداشتی تازه از فراگیری آغاز کنیم که تأثیرات منفی دهشت‌افکنی را یادآوری کند».

پرسش و پاسخ

در پاسخ به پرسش هایی در مورد چگونگی غلبه بر چالش های جاری، شرکت کنندگان این گفت و گوها با نظر سرهنگ اگوگیلا مبنی بر برداشتی تازه از فراگیری موافق بودند. مثلاً، یکی از شرکت کنندگان این سؤال را مطرح کرد که سخنرانان چگونه از فراگیری دفاع می کنند؟ شرکت کننده دیگری سؤال بجایی مطرح کرد مبنی بر اینکه چگونه ایده فراگیری را مطرح می کنید در حالیکه پتانسیل خشونت وجود دارد؟

رحمت الله نبیل در تعریف فراگیری گفت: «این ایده زمانی عملی می شود که دختران دایکندی آرامش داشته باشند و احساس کنند که دولت افغانستان متعلق به خودشان است». پاسخ سرهنگ اگوگیلا این بود: «فراگیری یعنی مجبوریم با کسانی کار کنیم که دوست ما نیستند».

پلوتنیکوف همچنین تاکید کرد که طالبان باید به همه ثابت کنند که آماده به راه انداختن مبارزه سازش ناپذیر با ساختارهای جهادی و جنایتکار و توقف تهدیدهای فرامرزی به همسایگان افغانستان که از قلمرو آن سرچشمه می گیرند هستند. در اشاره به بحران انسانی جاری وی همچنین بر آزادسازی ۷ میلیارد دلار دارایی دولت افغانستان که در آمریکا نگهداری می شود، تاکید کرد. او اضافه کرد، «این پول نه مال طالبان است، نه دولت پیشین افغانستان و نه آمریکایی ها. این پول مردم افغانستان است و باید به آنها بازگردانده شود».

جلسه ۵ - «نوروزستان: میراث مشترک فرهنگی؛ همزیستی گروهی؛ همکاری منطقه‌ای»

محور جلسه پنجم گفت‌وگوهای امنیتی هرات فرهنگ و به مسأله‌ی «نوروز» با عنوان نوروزستان پرداخته بود. دکتر صحرا کریمی این جلسه را مدیریت می‌کرد و سخنرانان اصلی آن دکتر قاسم سعدی از تاجیکستان، دکتر حسین دهباشی از ایران و دکتر عایشه صدیقه از انگلستان بودند.

دکتر صحرا کریمی، کارگردان و مستندساز، درباره‌ی عنوان جلسه - نوروزستان - صحبت کرد و توضیح داد که از زمان بازگشت طالبان به قدرت، تجلیل رسمی از جشن نوروز در افغانستان صورت نمی‌گیرد و طالبان بر گرامیداشت از این آیین کهن محدودیت وضع و آن را حذف نموده‌اند.

دکتر صحرا کریمی در بخش دیگری از سخنانش به مسأله‌ی تاثیر حاکمیت بر فرهنگ و فرهنگ‌سازی اشاره نمود و تأکید کرد که حاکمیت باید سیاست‌گذاری فرهنگی داشته باشد و از طریق برنامه‌ریزی و مدیریت فرهنگی به مسأله‌ی مهم «توسعه فرهنگی» توجه کند. او گفت که سیاست‌گذاری فرهنگی از عناصر مهم توسعه پایدار ملی هر کشوری محسوب می‌شود.

خانم کریمی تصریح کرد که براساس تعریف «یونسکو» مراسم‌ها و آیین‌های مردم در کشورهای گوناگون جزو فرهنگ آنان به حساب می‌آید و فرهنگ بخش مهم و جدایی‌ناپذیر در تعریف هویت ملی و منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای است.

دکتر قاسم سعدی، استاد دانشگاه ملی تاجیکستان در آغاز جلسه از برگزارکنندگان گفت‌وگوهای امنیتی هرات تشکر کرد و به مهمانان این گفت‌وگوها در تاجیکستان خوشامدگویی کرد. محور صحبت‌های آقای سعدی «عجم را جمع نوروز عجم کرد» بود و نوروز را «عامل وحدت آفرین» مردمان منطقه دانست.

این استاد دانشگاه ملی تاجیکستان در ادامه سخنان خود افزود: «در عصر کنونی ملت و دولتی که بخواهند خود را حفظ کنند، باید به آیین‌های باستانی و شخصیت‌های عملی و تاریخی خود ارج بگذارند، در غیر آن نمی‌توانند خود را از نابودی حفظ کنند».

آقای سعدی تصریح کرد که آیین کهن «آریایی» دو شاهستون اصلی دارد که یکی از آنها زبان فارسی و دیگری جشن باستانی نوروز است و هر کسی خواست تاریخ این مردمان را از بین برد یا زبان فارسی را محدود کرد و یا هم از برگزاری جشن نوروز جلوگیری کرد، اما کسی در طول تاریخ موفق به انجام این کار نشد.

وی همچنان اشاره کرد که برخی جشن‌ها با تاریخ پیدایش بشر گره خورده‌اند و در طول سالیان دراز از دایره ارزش‌های فرهنگی یک ملت فراتر رفته‌اند و جایگاه جهانی کسب کرده‌اند؛ ثبت جهانی جشن نوروز از سوی سازمان ملل متحد نشانگر اهمیت ویژه و جایگاه مهم بین‌المللی این جشن باستانی است.

دکتر قاسم سعدی در پایان سخنان به برخی آیین‌های مشترک مردمان کشورهای حوزه نوروز در آستانه آغاز سال جدید و جشن کهن نوروز اشاره کرد. او این آیین‌های کهن را رسم و سنت مشترک کشورهای حوزه نوروز دانست و گفت این جشن در افغانستان، ایران، کشورهای آسیای میانه و سایر مناطق تجلیل می‌شود.

دکتر صدیقه به استفاده کشورها از ظرفیت‌های فرهنگی در فراهم کردن زمینه گفتگو اشاره و این سؤال را مطرح کرد: «آیا می‌توان از فرهنگ به عنوان عامل مؤثر کاهش تنش و خشونت استفاده کرد؟».

او به سفر حنا ربانی، معاون وزیر خارجه پاکستان به نمایندگی از حکومت پاکستان به افغانستان و به هدف گفتگو با مقام‌های رژیم طالبان اشاره و تصریح کرد که این سفر تصویری مثبت است و این نکته را یادآوری می‌کند که شاید راهی برای استفاده از فرهنگ یا سایر ابزارها برای گفتگو وجود داشته باشد.

دکتر عایشه صدیقه همچنان به باور مردمان جنوب آسیا به این که تصوف می‌تواند مردم را به هم وصل کند اشاره و تأکید کرد که فرهنگ باید با هنجارهای واقعی سیاست سنجیده شود. از دید او فرهنگ باید هدف اصلی جناح‌های سیاسی باشد تا از طریق آن بتواند مردم را به یکدیگر وصل کرد.

در بخش دیگری از جلسه پنجم دکتر حسین دهباشی، تاریخ‌نگار و نویسنده شناخته شده ایرانی، درباره نوروژ صحبت و اشاره کرد که زبان فارسی و ادبیات و مراسم جای گرفته در دل آن، در شمال آخرین پل‌های ارتباطی صلح جویانه میان قومی و منطقه‌ای برای آشتی و گفت‌وگو است و در غیاب آن جایش را گفتمانی به شدت ستیزه‌جو خواهد گرفت.

او افزود، گفتمان بر اساس قوم‌گرایی افراطی و مذهب‌گرایی سلفی و تکفیری خودخواهانه، تجددستیز و غیرقابل‌انعطاف با احکامی تند چون زن‌ستیزی، دگراندیش‌زدایی، تعطیلی علوم انسانی، منع تحصیل دختران، ممیزی رسانه‌های آزاد، مخالفت با تحصیلات غیر مذهبی و در نهایت عملیات‌های تروریستی و انتحاری همراه خواهد بود.

آقای دهباشی تصریح کرد که منطقه ما - جایی که در این جلسه «نوروزستان» خوانده می‌شود - بر سه صفحه لغزنده میراث فرهنگی، عقاید مذهبی و تجددخواهی، دائماً در معرض بنا نهادن و ویرانی است و اگر این سه صفحه زیربنایی با آمایش مستمر و شناخت دقیق جامعه‌شناسان و راهنمایی فرهیختگان و تدبیر مدیران و پذیرش همگانی مردمان این دیار همراه باشد، می‌تواند منجر به تمدن‌سازی شود.

دکتر دهباشی همچنان افزود: «نوروز به عنوان کلیدواژه همه مناسبت‌ها، مراسم و آیین‌های ملی و منطقه‌ای در نوروزستان رایج است. نوروزستان یعنی مرزبندی جدید و فرامذهبی و فراقومی در میان نزدیک به سیصد میلیون انسان مرکب از چندین و چند قوم و مذهب مختلف که همگی با پذیرفتن لحظه تحویل سال نو در نخستین لحظه تلاقی زمهریر زمستان با بهشت بهار - گرچه با محوریت خراسان بزرگ - ولی از سرحدات چین تا سواحل لبنان پراکنده، اما هم ریشه و درهم تنیده‌اند».

پرسش و پاسخ

پس از پایان صحبت‌های سخنرانان، شرکت کنندگان پرسش‌ها و نگرانی‌های خود را با سخنرانان اصلی در میان گذاشتند. محمدا علم ایزدیار، معاون پیشین مجلس سنای افغانستان در این بخش دیدگاه خود را به گونه فشرده ارائه کرد و پرسشی مطرح کرد مبنی بر اینکه فرهنگیان چگونه می‌توانند برای تغییر دیدگاه حکومت‌ها نقش ایفا کنند؟

در پاسخ به این پرسش، دکتر حسین دهباشی تصریح کرد که حکومت‌ها در مناسبات بین یکدیگر منافع مادی خود را به پیوندهای فرهنگی ترجیح می‌دهند و حکومت‌های منطقه باید در کنار منافع اقتصادی، سیاسی و نظامی خود، به منافع مشترک فرهنگی نیز توجه داشته باشند، اما «بحران بی‌اعتمادی» در منطقه این امر را به چالش کشانده است.

در ادامه دکتر رنگین دادفر سپنتا، مشاور امنیت ملی و وزیر خارجه پیشین افغانستان، دیدگاه خود را با حاضران مطرح کرد. او تصریح کرد که برخی افراد تصور می‌کنند نوروز تنها یک ارزش برای فارسی‌زبان‌ها است، اما در حقیقت نوروز یک ارزش بین‌المللی است که از سوی کشورهای گوناگون تجلیل می‌شود.

در ادامه این بخش فیض‌الله ذکی، از فعالان سیاسی افغانستان تأکید که علاوه بر فارسی‌زبان‌ها مردم ترک‌تبار و گویش‌وران زبان ازبکی در افغانستان نیز نوروز را به گونه گسترده تجلیل می‌کنند. او از دکتر حسین دهباشی پرسشی کرد و دکتر دهباشی نیز بدان پاسخ داد.

پرسش‌کنندگان و افرادی که دیدگاه خود را شریک ساختند، بر اتحاد منطقه‌ای و گسترش همگرایی منطقه‌ای حوزه کشورهای نوروز و تفهیم مسأله «نوروزستان» تأکید نمودند. شرکت کنندگان از کشورهای ایران، تاجیکستان و افغانستان دیدگاه‌ها و پرسش‌های خود را به گونه فشرده بیان کردند و سخنرانان اصلی بدان پاسخ دادند جلسه پنجم پس از جمع‌بندی به پایان رسید.

جلسه ۶ - «از حرف تا عمل: نقش سازمان ملل، بی‌طرفی افغانستان، ضمانت جهانی»

ششمین جلسه «از حرف تا عمل: نقش سازمان ملل، بی‌طرفی افغانستان، ضمانت جهانی» نام داشت و هدفش بحث و تبادل نظر بر سر سؤالات مهم زیر بود:

- مسئولیت جهان در قبال افغانستان و نفوذ بین‌الملل در دولت غیر مشروع طالبان چیست؟
- آیا می‌تواند رویکرد هم‌افزایی به افغانستان وجود داشته باشد؟
- نقش سازمان ملل چه می‌تواند باشد؟

سخنرانان این بخش دکتر نصیر احمد اندیشه، سفیر نماینده دائمی افغانستان در سازمان ملل، ژنو؛ خانم کارن دکر، کاردار سفارت ایالات متحده، کابل؛ سفیر توماس نیکلسون، فرستاده ویژه اتحادیه اروپا برای افغانستان؛ سفیر ماکسیم پشکوف، متخصص ارشد، مؤسسه شرق‌شناسی، آکادمی علوم روسیه، مسکو بودند. این بخش را پروفیسور شهربانو تاجبخش، استادیار مدرسه امور بین‌الملل، پاریس، فرانسه بود.

آیا افغانستان هنوز برای جامعه بین‌الملل مهم است؟

شرکت کنندگان در قسمت‌های مختلفی نگرانی خود نسبت به خروج جامعه بین‌الملل از افغانستان را ابراز کردند. آنها مکرراً تأکید کردند که پس از مسائل بزرگتری مانند جنگ اوکراین و بحران اقتصادی متعاقب آن در غرب توجه از افغانستان به آنها معطوف شده است. سفیر ماکسیم پشکو از نخستین کسانی بود که با این واقعیت تلخ موافقت کرد: «توجه جامعه بین‌الملل به افغانستان در حال کاهش است».

اما، مقامات عالی اتحادیه اروپا و ایالات متحده آمریکا بر این نظر بودند که جامعه بین‌الملل هنوز از طریق کمیسیون‌های الزامی مانند یوناما بر وضعیت افغانستان نظارت دارد. کارن دکر با قطعیت گفت که ایالات متحده هنوز در افغانستان است: «آمریکا از افغانستان خارج نمی‌شود. به طور جدی به همکاری خود با مردم افغانستان ادامه می‌دهیم».

کارن دکر ادعا کرد که سکوت به معنی ترک کردن نیست: «دیروز از شنیدن مکرر خروج آمریکا از افغانستان و رها کردن این کشور به حال خود دلزده شدم. بستن سفارت ایالات متحده برابر با فقدان حضور و مشارکت این کشور در افغانستان نیست. غیبت ما بدین معنی نیست که به نفع مردم افغانستان کار نمی‌کنیم. واقعیت این است که ایالات متحده کاملاً در افغانستان فعال است».

او افزود: «تمرکز بر سال گذشته به جایگزینی ابزارهای جدید با ابزارهای قدیمی انجامیده است که برای کمک به مردم افغانستان استفاده می‌کردیم و در واقع، این کار زمان می‌برد. ایالات متحده هنوز نقش حمایتی از افغانستان را رهبری می‌کند. سال گذشته آمریکا ۱.۱ میلیارد دلار به افغانستان کمک کرد و این امر نشان‌دهنده نقش حمایت‌کننده بشردوستانه ما از این کشور است. با کمک جامعه بین‌الملل بودجه‌ای برای افغانستان اختصاص دیده‌ایم که بر اساس آن از ۳.۵ میلیارد دلار از دارایی افغانستان در راستای اقتصاد این کشور استفاده می‌شود».

خانم دکر تلاش‌های جاری برای حمایت از مردم نیازمند افغانستان را نیز اعلام کرد: «به شرکت‌های اروپایی اجازه داده‌ایم پول‌های جدید افغانستان را چاپ و آنها را با پول‌های کهنه عوض کنند. ۷۸ میلیون پول افغانی به جریان انداخته شده و مخصوصاً به زنان افغانستانی که هنوز در افغانستان هستند رسیده است. پول‌های قدیمی از رده خارج خواهند شد».

او با پیشنهاد اینکه باید نگاه‌مان را از یک کشور به اقدامات جمعی معطوف و به افغانستان کمک کنیم گفت: «سؤالات و زرمه‌ها در مورد اینکه آمریکا برای کمک به افغانستان چه می‌کند را باید اینگونه مطرح کرد: چه می‌خواهیم بکنیم؟ یا چه کاری می‌توانیم برای کمک به مردم افغانستان بکنیم؟»

با طالبان تعامل بکنیم یا نکنیم؟

سؤال مهمی که همیشه بی‌پاسخ می‌ماند این است که آیا باید با طالبان تعامل کرد یا نه؟ این تعامل به چه معناست و مستلزم چیست؟ شرکت‌کنندگان سعی می‌کردند چنین سؤالاتی مطرح کنند. سفیر ماکسیم پشکوف گفت: «البته باید طالبان تعامل کنیم. کشورهایی که منافع در منطقه دارند تعامل می‌کنند. اما، باید بفهمیم معنای این تعامل چیست. اگر به معنای به رسمیت شناسی طالبان است، نه آماده این کار نیستیم».

برخی شرکت‌کنندگان بخش‌های قبلی تأکید شدیدی بر این نکته داشتند که مردم افغانستان باید تعامل با طالبان را مدیریت کنند. دکتر اندیشه در پاسخ بدان گفت: «مردم افغانستان روز اول از سرک‌های کابل با طالبان تعامل کردند، وقتی که زنان ما به سرک‌ها آمدند و برای رسیدن به حقوق اساسی اعتراض کردند. ما تمام انواع تعامل از رسانه گرفته تا دانشگاه و رشته‌کوه‌های هندوکش را انجام می‌دهیم».

دکتر اندیشه یادآوری کرد که هر گونه تعامل با طالبان نباید بهانه‌ای به آنها بدهد تا اعمال نفوذ کنند یا باعث نادیده گرفتن تحریم‌ها بر آنها شود: «دو راه برای تعامل وجود دارد. از یک سو، مجبوریم تعامل کنیم و از سوی دیگر باید از تحریم‌های شورای امنیت آگاه

باشیم. تعامل جامعه بین‌الملل باید بر اصل استقلال، بی‌طرفی و دسترسی بلامانع به جوامع آسیب‌پذیر نهادہ شود. سفیر توماس نیکلسون نیز دیدگاه اتحادیه اروپا دربارهٔ تعامل با طالبان را مطرح کرد: «تعامل ما با طالبان نه معاملاتی است و نه تاکتیکی. ما به اصول پایبندیم».

پرسش و پاسخ

چگونه طالبان را پاسخگو بسازیم؟

سفیر توماس نیکلاسون نقشه راهی برای پاسخگویی طالبان ارائه کرد: «سه منبع پاسخگویی وجود دارد: نخست، تعهد طالبان به مردم افغانستان، انتظارات قانونی و مشروع و حقوق مردم افغانستان. دوم، تعهد بین‌المللی افغانستان به کنوانسیون‌های حقوق بشر. سوم، تعهدات دوطرفه. مکرراً به توافقنامه دوحه مراجعه شده است اما آن تنها توافقنامه بین طرفین - جامعه بین‌الملل و طالبان - نیست.»

همیشه ترس این بوده است که طالبان از کمک‌های بشردوستانه بهره‌کشی یا استفاده کنند. ذکر این نکته را روشن کرد که دولت ایالات متحده به طالبان پول نمی‌دهد. کمک‌های بشردوستانه با احتیاط به سازمان‌های غیر دولتی بین‌المللی سپرده می‌شود. دکتر اندیشه به منظور مشخص کردن درست این خلأ قانونی، پیش‌نویس اصل جدیدی را ارائه کرد:

«اصل چهارمی را نیز افزوده‌ایم: کمک‌های بشردوستانه نباید مانع حساسیت به حقوق بشر یا حقوق جنسیتی شود یا آن را به حاشیه براند. بنابراین، در ژنو از تعامل بشردوستانه بین‌المللی در افغانستان و حساسیت به حقوق بشر و حقوق جنسیتی در افغانستان و حمایت از آن دفاع می‌کنیم.»

نگاه به آینده

وی در پاسخ به این سوال که جامعه بین‌المللی چگونه باید پیش برود، شرکت کنندگان با این موضوع که سازمان ملل نقشی برای ایفا کردن دارد موافقت و پیشنهاد کردند که همگرایی بسترها و چهارچوب‌های مختلفی که بر افغانستان تمرکز دارند در یک چهارچوب، تأثیر بیشتری بر آینده این کشور خواهد داشت. ذکر افزود: «باید گفتمان، درک و مجموعه اهداف همگانی وجود داشته باشد که بتوان در بستری افغانستانی گنجانده؛ بستری که جامعه بین‌الملل مسئول آن باشد.»

دکتر نظیف شهرانی، یکی از شرکت کنندگان، نیاز به تغییر در رهبری را یادآوری کرد: «روش رهبری قدیمی را آزموده‌ایم، اکنون به چهره‌های جوان و جدیدی نیاز داریم که هفتاد درصد جمعیت افغانستان را تشکیل می‌دهند.»

جلسه ۷ - «به سوی آینده: علاج؛ واقع گرایی؛ انعطاف پذیری»

گرداننده این جلسه سنجر سهیل بود و این جلسه را با طرح سؤالی از سخنرانان شروع کرد: «ما چگونه می‌توانیم حکومتی فراگیر تأسیس و طالبان را وادار کنیم که به حقوق اساسی شهروندان افغانستان، به ویژه زنان احترام بگذارند و با همکاری کشورهای منطقه و جهان به صلحی پایدار دست یازیم؟».

رونالد نیومن، نظر به تجربه و توجهی که نسبت به امور افغانستان دارد، نگران آینده افغانستان است. وی افزود که با توجه به گذشته طالبان که تصور می‌کرد همه قدرت را در اختیار دارد، دیگران را در قدرت سهیم نمی‌ساخت و این خود منجر به توسعه دامنه مخالفان طالبان در آن زمان گردید و در نهایت مجبور به فروپاشی حکومت طالبان شد. آقای نیومن گفت اگر طالبان حالا هم به خواست‌های مردم توجه نکنند، وضعیت دوباره تکرار می‌شود، به ویژه اینکه در طی بیست سال گذشته شمار زیادی از مردم افغانستان به این باور رسیده‌اند که زنان باید در جامعه حقوق برابر داشته باشند، رسانه‌ها باید آزاد باشند و همه مردم در حکومت‌داری سهیم باشند. آقای نیومن یادآوری کرد که افغان‌ها نباید امیدوار باشند تا امریکا دوباره برای تغییر اوضاع در افغانستان اقدام کند و طالبان را وادار به تشکیل حکومت فراگیر کند، اما افغان‌ها نباید ساکت بنشینند و منتظر نقش خارجی در تغییر اوضاع افغانستان باشند، بلکه باید به دنبال جستجوی راهی باشند تا بتوانند با طالبان کار کنند.

سیاره دشتی، رئیس بنیاد فهیم دشتی سخنرانی خود را بر دو محور آغاز کرد. نخست اینکه جهان نسبت به بازماندگان جنگ‌های افغانستان، به ویژه بعد از پانزدهم آگست ۲۰۲۱ توجهی نکرده است، همچنانکه حکومت طالبان نسبت به زن‌ها که سرپرست خانواده‌هایشان هستند، توجهی ندارد. این درحالی است که حکومت طالبان نسبت به زن‌ها نقش دوگانه دارد، از خانم حنا ربانی،

معین وزارت خارجهٔ پاکستان بسیار با گرمی استقبال می‌کنند، اما به حقوق اولیهٔ خانم‌های افغان هیچ توجهی نشان نمی‌دهند و حتی به خانم‌ها اجازه نمی‌دهد تا تنها از خانه بیرون روند. محور دیگر سخنرانی خانم دشتی بر این بود که مبارزهٔ جاری در افغانستان، چه در داخل با اعتراضات خانم‌های افغان، چه در قله‌های کوه‌های هندوکش توسط مبارزین نظامی و چه کنش‌های سیاست‌مداران افغانستان، یکی تکمیل‌کنندهٔ دیگری است و نباید این‌ها را از هم جدا پنداشت، زیرا روحیهٔ مبارزه و مقاومت در نزد هر افغان‌ها؛ چه کودک و چه بزرگسال، چه زن و چه مرد، وجود دارد.

محسن داور، نخست از نقش غیر مسئولانهٔ ایالات متحدهٔ آمریکا در امور افغانستان یادآوری کرد و گفت ایالات متحدهٔ آمریکا با خروج غیر مسئولانه از افغانستان و به حاشیه راندن حکومت پیشین افغانستان در گفتگوهای دوحه، زمینهٔ بحران موجود در افغانستان را مهیا کرد. در واقع این حرکت ایالات متحدهٔ آمریکا باعث شد طالبان مردم افغانستان را گروگان بگیرند؛ این درحالی است که طالبان توان ارائهٔ کوچکترین خدمات به مردم افغانستان را ندارند، زنان را از صحنه حذف کرده‌اند و هیچ نشانه‌ای از علاقمندی‌شان به تشکیل حکومت فراگیر و یا توزیع قدرت با سیاست‌مداران افغانستان ندارند. آقای داور یادآوری کرد که طالبان اساساً به کسی غیر از خود باور ندارند و این کار باعث تشدید بحران در جامعهٔ افغانستان می‌شود. وی در مورد اینکه آیا اوضاع کنونی افغانستان بر منطقه تأثیر می‌گذارد یا خیر، گفت: «مطمئناً حضور گروه‌های دهشت‌افکن همکار طالبان مانند القاعده و یا گروهی که در مقابل طالبان قرار دارد مانند داعش بر امنیت منطقه تأثیر می‌گذارد و کشورهای منطقه باید نگران اوضاع باشند». آقای داور در مورد نقش سازمان‌های استخباراتی پاکستان یادآوری کرد که عدم حضور آقای داور در این برنامه، خود نشان روابط نزدیک طالبان با سازمان‌های استخباراتی پاکستان است؛ سازمان‌های استخباراتی پاکستان همیشه با طالبان ارتباط داشته‌اند و هنوز هم مراکز طالبان به ویژه شبکهٔ حقانی در پاکستان فعال است، اما مطمئناً، روابط نزدیک با طالبان، روزی دامن‌گیر پاکستان خواهد شد. مورد دیگری را که آقای داور اشاره کرد، مقاومت زنان افغان در افغانستان بعد از پانزده آگست ۲۰۲۱ بود. ایشان گفت: «جامعهٔ جهانی باید که از نقش زنان افغان و مبارزه‌شان حمایت کند. باید به تعلیم و آموزش زنان توجه کرد و در تمام مجامع بین‌المللی این موارد مطرح شود». در مورد آینده، آقای داور یادآوری کرد که نیروهای افغان باید باهم یکجا شوند و مقاومتی را تشکیل بدهند، زیرا طالبان توان تشکیل نظام سیاسی را ندارند، طالبان نیروی مخربند، نمی‌توانند در آبادی سهم بگیرند و این خود باعث می‌شود که حکومت‌شان سقوط کند. اما در مورد نقش منطقه، ایشان یادآوری کرد که کشورهای منطقه باید از نیروی بدیل طالبان حمایت کند، اگرچه جمع کردن تمام نیروهای مخالف طالبان چالش‌برانگیز است، اما باید تلاشی صورت گیرد.

پرسش و پاسخ

در بخش پرسش و پاسخ، آقای سهیل از رونالد نیومن در مورد نقش جامعه بین‌المللی در حمایت از فعالین مدنی افغان پرسید: «جامعه بین‌المللی چه نوع همکاری می‌تواند بکند؟». آقای نیومن گفت: «جامعه بین‌الملل نمی‌تواند نقشی در این عرصه داشته باشد. باید خود افغان‌ها با هم متحد شوند و تصمیم بگیرند کاری کنند، برنامه‌ای تدوین کنند و بر مبنای آن دست به کاری بزنند. زیرا دیدگاه‌های جامعه بین‌المللی در مورد افغانستان می‌تواند متفاوت باشد. به عنوان نمونه اگر کمک‌های ایالات متحده به طالبان را مد نظر بگیریم، این کمک اگر صورت نگیرد، جامعه افغانستان با مشکل مواجه می‌شود و اگر کمک صورت بگیرد، فشار بر طالبان کم‌تر می‌شود. حالا اینکه چگونه و چه کمکی باید صورت بگیرد، به اتحاد نیروهای افغان و طرح دیدگاهی واحد در این باره نیاز است.»

محسن داور در پاسخ به سؤال آقای سنجر که چه نوع اقدامی در دو طرف مرز افغانستان و پاکستان صورت بگیرد؟، گفت که وی و هم‌فکرانش در پاکستان از نقش پاکستان در افغانستان انتقاداتی داشته‌اند، همچنانکه از نقش ایالات متحده و خروج غیر مسئولانه‌اش انتقاد کرده‌اند، اما آنچه اکنون اهمیت دارد، به راه‌انداختن توده‌ها در جامعه توسط نیروهای فعال سیاسی است. اگر سیاستمداران چه در پاکستان و چه در افغانستان می‌خواهند کاری بکنند، باید توده‌ها را با خود داشته باشند و اگر نیروهای فعال توانستند همه گروه‌های فعال سیاسی را با خود داشته باشند، می‌توانند شاهد تغییراتی باشند.

جلسه ویژه - «گفت‌وگو با احمد مسعود، رهبر جبهه مقاومت ملی»

گرداننده: تانیا گودسوزیان، خبرنگار TRT World و کارشناس افغانستان

آقای احمد مسعود، رهبر جبهه مقاومت ملی (NRF) که در آخرین روز دهمین دور گفت‌وگوهای امنیتی هرات در دوشنبه سخنرانی کرد، در مصاحبه‌ای ویژه گفت: «سقوط افغانستان در نیمه اگست ۲۰۲۱ قابل انتظار بود». او مدت‌ها قبل نگرانی خود را با مقامات و جامعه بین‌الملل در میان گذاشته بود. طبق گفته‌های او، اگر مسئولین و جامعه بین‌الملل گوش شنوایی داشتند، می‌شد از این وضعیت جلوگیری کرد. آقای مسعود گفت که رهایی ۵۰۰۰ زندانی طالبان که برخی کشورها آن را ضمانت و اجرا کردند «خوش بینی غلطی» بود مبنی بر اینکه این زندانیان دیگر به گروه‌های مسلح نمی‌پیوندند، اما به تعهد خود عمل نکردند و به میدان جنگ بازگشتند.

افغانستان به مرکز دهشت‌افکنی مبدل شده است

آقای مسعود هشدار داد که افغانستان مرکز دهشت‌افکنی شده است. وی افزود: «در نتیجه به قدرت رسیدن طالبان، افغانستان امروز مرکز آموزش و جذب گروه‌های دهشت‌افکن منطقه‌ای و بین‌المللی و زندان مردم افغانستان شده است که نتیجه مستقیم اقدامات طالبان است. جابجایی، آموزش و جذب گروه‌های دهشت‌افکن منطقه‌ای و بین‌المللی، تولید و قاچاق مواد مخدر، قتل و ربودن نیروهای امنیتی پیشین، سربازان و کارمندان دولتی، بازداشت، شکنجه، دادگاه و اعدام صحرائی، مهاجرت اجباری، جرایم جنگی، تجاوز به

انسانیت، تبعیض جنسیتی و ناامنی و نبود قانون در افغانستان رو به افزایش است؛ تمام موارد تهدیدی است بر مردم افغانستان، منطقه و جهان».

گفت‌وگوهای بی‌نتیجه جبهه مقاومت ملی و طالبان

آقای مسعود تأکید کرد که از زمان تشکیل جبهه مقاومت ملی، این جبهه سعی کرده است تا مشکل کشور را صلح‌آمیز حل کند و کلکین گفت‌وگوی با طالبان را از طریق هیئت‌های نمایندگی درون کشور و دیدارهای خارجی باز کند. اما نتیجه گفت‌وگوها با طالبان «چیزی جز ناامیدی» نبود. آقای مسعود افزود که طالبان تغییر نکرده‌اند و به خودکامگی ادامه می‌دهند؛ تلاش‌های جامعه بین‌الملل برای تغییر طالبان بی‌نتیجه بوده است.

آقای مسعود نگرانی خود در خصوص تجاوز گسترده به حقوق بشر به خصوص زنان، افزایش ناامنی و بی‌قانونی در افغانستان را ابراز کرد و گفت: «مقاومت زنان و تشکیل جنبش ضد طالبان نشانگر نارضایتی مردم است». او بر اهمیت مقاومت سیاسی، مدنی و نظامی در برابر طالبان تأکید و تصریح کرد که وضعیت فعلی افغانستان نیازمند مذاکرات، مصالحه و یافتن راه‌های دائمی است: «بر خلاف نظریه کلاسیک مذاکره از جایگاه قدرت یا ضعف، بر مذاکرات بر مبنای ارزش‌ها، اصول و عزت نفس باور داریم».

گفت‌وگوهای کشورهای طالبان

آقای مسعود به گفت‌وگوهای کشورهای طالبان نیز اشاره کرد و گفت: «نقشه‌های فردی و تمام‌های جداگانه کشورهای منطقه و جهان با طالبان برای یافتن راه حل تاکتیکی نه تنها راهکار ثبات در افغانستان نیست، بلکه در بلندمدت منجر به منازعه منافع و ادامه جنگ می‌شود. راه حل مشکل افغانستان، نگرانی‌های منطقه‌ای و جهانی نیازمند همکاری منطقه‌ای و جهانی در حمایت از مردم افغانستان و تأسیس نظام سیاسی غیر متمرکز، مشروع و فراگیر در این کشور است. کشورهای منطقه و جامعه بین‌الملل می‌دانند که تلاش مکررشان برای متقاعد کردن طالبان و تغییر آنها نتیجه‌ای نداشته است. طالبان روش‌های افراطی و ظالمانه خود را بر مردم تحمیل کرده‌اند، روش‌هایی که بر خلاف آموزه‌ها و عقاید اسلامی و ارزش‌های قابل قبول جهانی است.»

تحصیل دختران و حقوق زنان

آقای مسعود خواستار حمایت عملی و اساسی جامعه بین‌الملل از زنان و دختران در افغانستان شد. او تأکید کرد: «مردم افغانستان، بخصوص زنان این کشور، از حقوق اساسی خود محروم شده‌اند. هدف ما این است که تمام شهروندان افغانستان اعم از مرد و زن حقوق کامل و برابر داشته باشند. بنابراین، علاوه بر تمرکز بر تحصیل دختران، بر احقاق حقوق اساسی تمام مردم افغانستان تأکید داریم و حق تحصیل برابر بخشی از آن است. همچنین از جامعه بین‌الملل می‌خواهیم اقدامات جدی و عملی در این باره بکنند.»

پرسش و پاسخ

آقای مسعود در پاسخ به سؤال روزنامه ۸ صبح درباره سیاست جبهه مقاومت ملی نسبت به زنان گفت: «مقاومت زنانی که بدون هیچ حمایتی مقابل طالبان ایستاده‌اند، الگویی برای جبهه مقاومت ملی است». او با اشاره به حضور زنان در بخش تصمیم‌گیری و ساختار جبهه مقاومت ملی تأکید کرد که مقاومت مسلحانه جبهه مقاومت ملی و تظاهرات مدنی زنان اهداف مشابه و یکسانی دارند. وی در پاسخ به سؤالی سوء استفاده مردم از نام جبهه مقاومت ملی گفت: «در بیشتر شرایط دشوار تلاش‌هایی شده است تا ظرفیت واقعی ایجاد شود. جبهه مقاومت ملی از تمام ظرفیت‌ها به عنوان نقطه وصل ایده‌ها و توانایی‌های مختلف استقبال می‌کند».

آقای مسعود در پاسخ به سؤال درگیری نظامی با طالبان و توانایی و قابلیت نظامی جبهه مقاومت ملی گفت: «جنگ در افغانستان همیشه بر مردم این کشور تحمیل شده است. مقاومت در برابر طالبان وجود دارد، زیرا طالبان را قبول نداریم و آنها ارزش‌ها و اصول ما را نمی‌پذیرند. طالبان اصول اسلامی و شأن انسانی را زیر پا گذاشته‌اند. آنها هیچ راهی جز مقاومت باقی نگذاشته‌اند». وی در پاسخ به سؤال دیگری درباره جایگاه و دستاوردهای جبهه مقاومت ملی گفت: «تلاش‌های این جبهه و اشکال دیگر مقاومت به شمول تظاهرات زنان و نخبگان، کشورها را از به رسمیت‌شناسی «رژیم مستبد» طالبان بازداشته است. این مقاومت همبستگی و اتحاد نیروهای مخالف طالبان را افزایش داده است. تأسیس نظام دموکراتیکی که موجب آزادی و عدالت در افغانستان شود یکی از اهداف جبهه مقاومت ملی است». او بر نیاز همکاری محلی، منطقه‌ای و جامعه بین‌الملل برای تأسیس دولتی تأکید کرد که نشان‌دهنده اراده مردم افغانستان باشد؛ طالبان بر موضع فعلی خود پافشاری می‌کند و این امر خبر خوبی برای مردم افغانستان و کشورهای منطقه برای حمایت از هر اقدامی علیه طالبان است. آقای مسعود در پاسخ به سؤالی در خصوص آرزوی او و نقش فرهنگیش، بر اهمیت سرزمین فرهنگی و تهدیدهای طالبان بر این فرهنگ اشاره کرد. او به تخریب پرتره شاعران فارسی‌زبان مانند مولانا، حافظ و فردوسی در دانشگاه‌های افغانستان از سوی طالبان اشاره کرد و گفت: «طالبان آزادی و اندیشه مردم را می‌ربایند و قصد دارند فرهنگ و هویت‌های غیر از خود را حذف کنند. مردم بعد از دهه‌ها سختی و تلاش، به دولتی نیاز دارند که سلامتی و امنیت را به ارمغان بیاورد و نشان‌دهنده اراده آنان باشد».

پایان گفت‌وگوها دکتر داود مرادیان، رئیس انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان از تمام شرکت کنندگان و سخنرانان نقاط و کشورهای مختلف جهان و سازمان‌های محلی و بین‌المللی به خاطر سفر طولانی و پیوستن به دور دهم گفت‌وگوهای امنیتی هرات ابراز امتنان و سپاسگزاری کرد.

دکتر مرادیان با اشاره به مفاهیم خان (یا ارباب) و جان (اصطلاح رایج محبت و دوستی در ادبیات فارسی)، مدل سیاسی رایج در افغانستان و رابطه کشورهای منطقه با افغانستان با کاربرد این مفاهیم مقایسه و اشاره کرد که کشورهای منطقه در سالیان گذشته رفتار و رابطه خان‌منشانه با افغانستان داشته‌اند. وی افزود که به عنوان شرکت کننده‌ای در این گفت‌وگوها می‌خواهد پیامی به کشورهای منطقه بفرستد تا رابطه خان‌منشانه با یکدیگر داشته باشیم.

او با اشاره به عدم همکاری و حمایت کشورهای منطقه با مقامات پیشین و مردم افغانستان پس از سقوط جمهوری اسلامی افغانستان، از امام علی رحمان، رئیس جمهور تاجیکستان به خاطر ایجاد فرصت برگزاری دهمین دور گفت‌وگوهای امنیتی هرات در شهر دوشنبه، مؤسسات دولتی و غیر دولتی تاجیکستان و حمایت صمیمانه مردم این کشور که در روزهای دشوار پس از اسد ۱۳۹۹ در کنار مردم افغانستان ایستادند ابراز امتنان و قدردانی کرد.

دکتر مرادیان همچنین از همکاران انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان که بی‌وقفه کار کردند تا دور دهم گفت‌وگوهای امنیتی هرات را برگزار کنند، مرکز مطالعات افغانستان و منطقه در شهر دوشنبه تاجیکستان، صندوق ملی مردم‌سالاری (NED) و دانشگاه ساسکس به خاطر حمایت مالی از این دور گفت‌وگوها تشکر ویژه کرد.

پیوست ۱: زندگینامه سخنرانان

دکتر رنگین دادفر سپنتا

وزیر خارجهٔ پیشین جمهوری اسلامی افغانستان، مشاور ارشد امور بین‌الملل دوران ریاست جمهوری حامد کرزی، مشاور پیشین امنیت ملی افغانستان است. دکتر سپنتا در هجوم اتحاد جماهیر شوروی به ترکیه و سپس به آلمان رفت. در آنجا استادیار علوم سیاسی دانشگاه RWTH Aachen شد. او به عنوان سخنگوی ائتلاف برای دموکراسی در افغانستان نیز خدمت و در حزب سبز آلمان فعالیت کرده است. او پس از سقوط طالبان مدت کوتاهی در دانشگاه کابل به تدریس مشغول بود.

آقای فرهاد سلیم

آقای فرهاد سلیم معاون وزیر امور خارجهٔ جمهوری تاجیکستان است. او قبلاً از سمت کنونی در سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۴ به عنوان سفیر کبیر و تام‌الاختیار جمهوری تاجیکستان در ایالات متحدهٔ آمریکا، واشنگتن، خدمت کرده است. در سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۰۹ به عنوان رئیس دپارتمان اروپا و آمریکای وزارت خارجهٔ تاجیکستان فعالیت کرده است. سپس در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۱ به عنوان مستشار سفارت جمهوری تاجیکستان در واشنگتن دی‌سی خدمت کرده است.

پروفسور قاسم‌شاه اسکندروف

بنیانگذار و رئیس مرکز مطالعات افغانستان و منطقه در تاجیکستان است. او قبلاً به عنوان رئیس دپارتمان ایران و افغانستان انسیتوت زبان، ادبیات و مطالعات شرقی آکادمی علوم جمهوری تاجیکستان مشغول خدمت بود. تحقیق او بر مشکلات افغانستان و امنیت منطقه تمرکز دارد.

دکتر عالیہ یلماز

استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه سلیمان دمیرل در ترکیه است و در آنجا بر موضوع سیاست فرهنگی کار می‌کند. او عضو پیشین کمیته رهبری شورای عالی مصالحه ملی (HCNR) و کمیسیون سابق کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی (ARCSC) است. دکتر یلماز دکترای خود را در رشته فلسفه و علوم دینی از دانشگاه آنکارا گرفته است. وی در زمینه رابطه دین، تحصیل و سیاست در کشورهای منطقه، جمال‌الدین افغانی را به عنوان مؤلفه‌ای در رساله دکترای خود برگزیده است. وی پایان‌نامه فوق لیسانس خود را در سال ۲۰۰۵ درباره تحصیل زنان افغانستان و موقعیت اجتماعی آنان نوشت. دکتر یلماز که به عنوان حقوق بشر کار می‌کند، رئیس بخش آموزش انجمن همکاری‌های فرهنگی و اجتماعی افغانستان در آنکارا است. او در سالیان گذشته مطالعات فرهنگی و آموزشی با بنیاد امیر علی شیر نوابی انجام داده و عضو مؤسس آن بوده است.

مدافع

دکتر نظیف شهرانی

دکتر نظیف شهرانی استاد مردم‌شناسی و مطالعات آسیای مرکزی و خاورمیانه دانشگاه ایندیانا بلومینگتون است. تحقیق اخیر او بر بوم‌شناسی فرهنگی دامداری کشاورزی در ارتفاعات بالای واخان و پامیر افغانستان متمرکز است. از دهه ۱۹۸۰ بدین سو تمرکز او بر جنبش‌های اسلامی، سیاست‌های هویتی، رابطه دولت-ملت در دولت-ملت‌های چند قومی، اقتصاد سیاسی، حمایت بین‌المللی و جنگ‌های نیابتی "غرب در کشورهای دیگر" بوده است.

دکتر داود اعظمی

دکتر اعظمی به عنوان سردبیر چندرسانه‌ای سرویس خبری بی‌بی‌سی در لندن کار می‌کند. دکتر اعظمی استاد مدعو دانشگاه وست‌مینستر لندن و پژوهشگر مدعو دانشگاه اوهایو در کلمبیا است. انجمن اقتصاد جهانی از او به عنوان رهبر جوان جهانی تقدیر کرده است. وی عضو مشاور انستیتوت بین‌الملل مطالعات استراتژیک نیز است.

دکتر مریم وردک

مریم وردک بنیانگذار سازمان هیر افغانستان (Her Afghanistan) است. این سازمان در زمینه‌های فنی به زنان کمک می‌کند تا در مشاغل حرفه‌ای خود پیشرفت کنند. این سازمان در زمره ده سازمانی است که دکتر وردک به تأسیس و پیشرفت آنان کمک کرده است. او در دولت آقای کرزی و غنی به عنوان مشاور ارتباط استراتژیک انستیتوت‌های متعدد، مشاور روابط بین‌الملل دفتر شورای امنیت ملی و مشاور برنامه‌ریزی وزارت مبارزه با مواد مخدر افغانستان کار کرده است. وی لیسانس خود را در رشته عدالت اجتماعی و تغییر اجتماعی از دانشگاه کاتولیک آمریکا گرفته است.

سفیر سید طیب جواد

او سیاست‌مدار و دیپلمات افغان است. او در سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۲۲ به عنوان سفیر جمهوری اسلامی افغانستان در فدراسیون روسیه خدمت کرده و رئیس دفتر رئیس جمهور کرزی بوده است. وی همچنین مدیر عامل Capitalize LLC، شرکت مشورتی استراتژیک مستقر در واشنگتن دی‌سی بود و تیم پویایی از متخصصان تجاری بین‌الملل را مدیریت می‌کرد که به دولت‌ها، شرکت‌های بین‌الملل و سرمایه‌گذاران بخش‌های سیاسی، دفاع، امنیت، ورود به بازار، فرصت‌های تجاری و استراتژی‌های توسعه در آسیای مرکزی و مناطق خلیج فارس به شمول افغانستان مشورت می‌دهند.

افراسیاب ختک

سیاست‌مدار ناسیونالیست پشتون، تحلیلگر سیاسی و رهبر ارشد حرکت ملی دموکراتیک جمهوری اسلامی پاکستان است. وی پیش از این به عنوان رئیس کمیسیون حقوق بشر پاکستان، عضو مجلس سنای پاکستان و رئیس ولایتی حزب عوام ملی پاکستان خدمت کرده است. او در حرکت تحفظ پشتون فعالیت می‌کند.

دکتر محمدعلی بهمنی قاجار

دکتر محمدعلی بهمنی قاجار پژوهشگر و وکیل مدافع در جمهوری اسلامی ایران است. دکتر قاجار کتاب‌های متعددی درباره تاریخ ایران مانند تمامیت ارضی ایران در دوره پهلوی نوشته است. وی همچنین پژوهشگری بین‌المللی است و بر کشورهای منطقه به شمول افغانستان تمرکز دارد. او دکترای خود در رشته حقوق بین‌الملل و مدرک کارشناسی خود در رشته حقوق بشر را از دانشگاه تهران گرفته است.

سفیر امیرتای بیتیموف

او سفیر پیشین جمهوری قزاقستان در جمهوری اسلامی افغانستان است. سفیر بیتیموف پس از آغاز فعالیت خود در وزارت امور خارجه قزاقستان در سمت‌های مختلفی مانند منشی بخش کنسولگری، منشی دوم و کنسولگر سفارت جمهوری قزاقستان در ترکیه، رئیس بخش خاور نزدیک، خاور میانه و آفریقای شمالی بخش سیاسی وزارت امور خارجه جمهوری قزاقستان کار کرده است. آقای بیتیموف مقالات بی‌شماری درباره چالش‌های امنیتی قزاقستان نوشته است.

سفیر منیژه باختری

منیژه باختری سفیر جمهوری اسلامی افغانستان در اتریش، دیپلمات، مدرس و نویسنده افغان است. او سفیر پیشین جمهوری اسلامی افغانستان در کشورهای حوزه اسکاندیناوی (ناروی، سویدن، دنمارک، ایسلند و فنلاند) است. خانم باختری پیش از این به عنوان رئیس دفتر وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان کار کرده است. وی قبل از وظیفه دیپلماتیک خود در بخش غیر انتفاعی به کار در دفاع از حقوق جنسیتی، مثلاً کار با مرکز همکاری‌های افغانستان مشغول بود و در آن زمینه شهرت داشت.

خانم فوزیه کوفی

فوزیه کوفی سیاست‌مدار افغان، فعال صریح و بی‌پرده حقوق زنان و عضو پیشین هیئت جمهوری اسلامی افغانستان در مذاکرات صلح دوحه است. وی بنیانگذار موج تحول افغانستان – ائتلاف تازه تأسیس سیاسی – است. او عضو پیشین و نایب رئیس دوم مجلس نمایندگان جمهوری افغانستان و عضو کمیسیون امور زنان بوده است.

سفیر توماس نیکلسون

سفیر توماس نیکلسون فرستاده ویژه اتحادیه اروپا برای افغانستان است. او پیش از این در ریاست عمومی واحد توسعه انسانی و اجتماعی کمیسیون اروپایی خدمت کرده است. وی به علاوه دوسیه‌های دیگری مانند توازن سیاسی، کنترل تنباکو و ناتوانی و توسعه، در برنامه واکنش سریع به اچ آی وی/ایدز، مالاریا و سل در راستای کاهش فقر کار کرده است که کمیسیون اروپایی در فبروری ۲۰۰۱ به راه انداخته بود. او قبل از پیوستن به واحد توسعه انسانی و اجتماعی ریاست عمومی کمیسیون اروپایی، عضو واحد ریاست عمومی آموزش و فرهنگ در سالهای (۲۰۰۲-۱۹۹۸) بود و در گسترش سیاست گفت‌وگو کمیسیون و راهبرد ترویج یادگیری

مشارکت داشته است.

دائمی

دکتر کریمه بنون

دکتر کریمه بنون استاد حقوق بین‌الملل دانشگاه کالیفرنیا، دانشکده حقوق دیویس است. او عضو فعال مرکز رهبری جهانی زنان به نمایندگی از انجمن مؤسسات غیر دولتی در چهارمین کنفرانس جهانی زنان در پکن بوده است. تألیفات او در برخی مجلات آکادمیک پیشتاز مانند مجله آمریکایی حقوق بین‌الملل (American Journal of International Law) چاپ شده است.

خانم عدالت میرزا

خانم عدالت میرزا سردبیر روزنامه ملت در تاجیکستان است.

دکتر قاسمی سعدی

وی کاندید دکترای فلسفه علم و استادیار دانشکده نظریه و تاریخ دانشگاه ملی تاجیکستان است. دکتر قاسمی سعدی نخستین کسی بود که بورسیه ریاست جمهوری مقطع فوق لیسانس دانشکده حمل و نقل دیترویت و همچنین نخستین کسی بود که جایزه "رتبه عالی فرهنگ جمهوری تاجیکستان" را دریافت کرد.

خانم سوهاسینی حیدر

سوهاسینی حیدر ویراستار بخش دیپلوماسی روزنامه هندو است و در نوشتن مسائل سیاست خارجی نیز با آن روزنامه همکاری می کند. سوهاسینی پیش از این ویراستار بخش امور خارجی و مجری بخش هند شبکه خبری انگلیسی زبان سی ان ان-آی بی ان در سالهای (۲۰۱۴-۲۰۰۵) و او خبرنگار تحریریه دهلی نو شبکه خبری سی ان ان اینترنشنال بود. وی در سال ۲۰۱۵ معتبرترین جایزه هندی روزنامه نگاری پریم بهاتیا (Prem Bhatia) و مجموعه ای از جوایز را در زمینه کاری خود دریافت کرده است.

جنرال نیکولای پلوتنیکوف

وی دکتر علوم سیاسی و رئیس مرکز اطلاعات علمی و تحلیلی انستیتوت مطالعات شرقی آکادمی علوم روسیه در مسکو است. ضمناً، استاد دانشکده سیاست‌های جهانی دانشگاه دولتی لامانوسوف مسکو است.

جنرال محمداسد درانی

جنرال درانی، جنرال بازنشسته سه‌ستاره اردوی جمهوری اسلامی پاکستان و در حال حاضر مفسر، سخنران و نویسنده است. جنرال درانی رئیس پیشین سرویس استخبارات اردوی جمهوری اسلامی پاکستان (Inter-service intelligence, ISI) نیز است. وی پس از بازنشستگی از اردو به عنوان سفیر پاکستان در آلمان طی سالهای (۱۹۹۴-۱۹۹۷) و در عربستان سعودی طی سالهای (۲۰۰۰-۲۰۰۲) خدمت کرده است.

دگروال جان آگوگلیا

جان آگوگلیا، دگروال بازنشسته اردوی ایالات متحده آمریکا در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۸ به عنوان رئیس مرکز آموزش ضد شورش افغانستان در کابل خدمت کرده و رئیس انستیتوت مأموریت‌های حفظ صلح و ثبات اردوی ایالات متحده آمریکا خدمت کرده است. جان آگوگلیا معاون اول همکاری‌های مشترک دوستان جهانی افغانستان (GFA) و رئیس سرویس برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری ترینیتی (Trinity Planning & Investments - LLC) است. او در آکادمی نظامی وست پوینت تحصیل کرده است.

جنرال رحمت‌الله نبیل

رحمت‌الله نبیل سیاست‌مدار افغان و رئیس اسبق ریاست امنیت ملی افغانستان (NDS) است. جنرال نبیل پیش از این به عنوان معاون شورای امنیت ملی خدمت کرده و رئیس سرویس محافظت رئیس جمهور (PPS) بوده است. وی همچنین در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۳ معاون امور داخلی شورای امنیت ملی (NSC) و همچنین کاندید انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۱۹ نیز بود.

دکتر صحرا کریمی

دکتر صحرا کریمی استاد مدعو مرکز تجربی سنماتوگرافی در ایتالیا، فعال حقوق زنان، فیلم‌ساز و نخستین رئیس زن افغان فیلم است. دکتر کریمی ۳۰ فیلم کوتاه، ۳ مستند و ۱ فیلم داستانی کارگردانی کرده است. وی از دانشکده فیلم و تلویزیون (FTF) آکادمی موسیقی و هنرهای نمایشی (VŠMU) ایتالیا در رشته کارگردانی فیلم داستانی و فیلمنامه‌نویسی مدرک دکتری و لیسانس و فوق لیسانس خود را نیز از همین دانشگاه گرفته است.

دکتر حسین دهباشی

دکتر حسین دهباشی مورخ، مستندساز و نویسنده است. وی پروژه "تاریخ شفاهی ایران" را برای کتابخانه ملی ایران مدیریت کرده است. او در سال ۲۰۱۵ "تاریخ شفاهی جمهوری اسلامی ایران" را آغاز کرد. آقای دهباشی در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۱۳ فیلم تبلیغاتی "حسن روحانی" را ساخت. دکتر حسین دهباشی از دانشگاه جورج‌تاون دکتری فلسفه تحلیل سیاست عمومی گرفته است.

دکتر عایشه صدیقه

دکتر عایشه صدیقه عضو ارشد دانشکده مطالعات جنگ در کالج سلطنتی لندن است. او نویسنده دو کتاب دربارهٔ اردوی پاکستان است. ۱. Pakistan's Arms Procurement and Military Inc, Inside Pakistan's Military Build-up, ۱۹۷۹-۱۹۹۹ و ۲. Military Economy. وی پژوهشگر همکار مرکز مطالعات بین‌الملل و دیپلماسی (CISD) دانشگاه سواس یا SOAS و دانشجوی پسادکترای دانشگاه اس تی آنتونی آسفورد است. تجارب او در زمینهٔ تصمیم‌گیری نظامی، اقتصاد دفاعی، روابط غیرنظامی-نظامی و خشونت‌طلبی و افراطی‌گرایی در آسیای جنوبی و خاورمیانه است.

دکتر شهربانو تاجبخش

استاد دانشگاه، پژوهشگر و مشاور متخصص بین‌المللی در امنیت انسان، تثبیت صلح، ضد دهشت‌افکنی و رادیکالیسم با تخصص جنوپولتیک در آسیای مرکزی و افغانستان است. وی از سال ۲۰۰۴ بدین سو در مدرسهٔ امور بین‌الملل (PSIA) انستیتوت مطالعات سیاسی پاریس (Sciences Po Paris) مقطع کارشناسی امنیت انسان و فهم رادیکالیسم و پاسخ بدان مشغول تدریس بوده است. خانم تاجبخش قبل از کار در این انستیتوت در دانشگاه کلومبیا (نیویورک) به عنوان استاد حق‌التدریس طی سالهای (۲۰۰۳-۲۰۰۵) درس می‌داد و از آن پس استاد یا پژوهشگر مدعو دانشگاه تهران، کابل، دهلی نو، پرتوریا، مسکو و دوشنبه بوده است. سال ۲۰۱۴ بدین سو مشاور آکادمیک انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان بوده است.

وی از

دکتر نصیر احمد اندیشه

دکتر اندیشه سفیر و نمایندهٔ دائمی جمهوری اسلامی افغانستان در سازمان ملل در ژنو است. او قبل از این سمت‌ها سه سال به عنوان معاون وزیر امور خارجه در امور اداری و منابع بشری خدمت کرده است. وی سفیر جمهوری اسلامی افغانستان در کشورهای مشترک المنافع استرالیا، نیوزلند و فیجی طی سالهای (۲۰۱۱-۲۰۱۵) بوده است. او پس از انتصاب در این سمت‌ها در سال ۲۰۱۱ جوانترین سفیر افغانستان بود. دکتر اندیشه در سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۰۹ به عنوان رئیس ریاست پنجم سیاسی (ایالات متحده، کانادا، استرالیا و نیوزلند) و در سال‌های ۲۰۰۶-۲۰۰۷ مدیر روابط اقتصادی چندجانبه و انستیتوت‌های مالی بین‌المللی بود.

کاردار کارن بی. دکر

عضو حرفه‌ای خدمات ارشد خارجی و متخصص راه حل منازعه و مدیریت بحران است. وی در حال حاضر کاردار مأموریت ایالات متحده آمریکا در افغانستان است. او از سپتامبر ۲۰۲۱ تا آگست ۲۰۲۲ به عنوان رئیس مأموریت‌های افغانستان در سازمان تلاش برای گذار افغانستان (GARE) و از سپتامبر ۲۰۱۸ تا سپتامبر ۲۰۲۰ معاون مأموریت سفارت ایالات متحده در کابل بود. نخستین وظایف خانم دکر در افغانستان از این قراراند: دو سال به عنوان نماینده ارشد غیر نظامی در شرق افغانستان (۲۰۱۴-۲۰۱۲) بود و در سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷ مأموریت‌هایی در قندهار و غزنی داشت. وی قبل از بازگشت به افغانستان در سال ۲۰۱۸ رئیس کمک واکنش و کمک به گذار سوریه، رئیس تیم‌های راهنما و میانجی‌گر در ترکیه و سوریه برای

تیم

هکاری‌های بشردوستانه و ایجاد موازنه بود.

سفیر ماکسیم پشکوف

متخصص ارشد انستیتوت مطالعات شرقی آکادمی علوم روسیه در مسکو و سفیر اسبق فدراسیون روسیه در ایرلند است.

آقای سنجر سهیل

ناشر و صاحب امتیاز روزنامه ۸ صبح با سابقه کار در صنعت روزنامه است. او در گزارشگری و تحلیل، سیاست، داستان‌سرایی، گزارش تحقیقی و توسعه نشر مهارت دارد. آقای سهیل متخصص رسانه و ارتباطات است و مدرک فوق لیسانس خود را با تمرکز بر تحلیل منازعه و مدیریت از دانشگاه رویال رودز گرفته است.

آقای محسن داور

آقای محسن داور سیاست‌مدار پاکستانی و رئیس حرکت دموکراتیک ملی پاکستان (NDM) است. محسن داور در سال ۲۰۲۲ به عنوان رهبر کمیته ارتباطات خارجی مجلس پاکستان انتخاب شد. او از سال ۲۰۱۸ بدین سو عضو مجلس ملی پاکستان بوده است. وی همچنین مؤسس مشترک حرکت حقوق بشر - حرکت تحفظ پشتون (PTM) - است.

سفیر رونالد ای. نیومن

آقای نیومن رئیس آکادمی دیپلوماسی آمریکا است. او که قبلاً معاون امنیت کشور بود، به عنوان سفیر ایالات متحده در افغانستان، الجزایر و بحرین خدمت کرده است. وی همچنین معاون دستیار منشی در کمیته امور خاور نزدیک طی سال‌های (۱۹۹۷-۲۰۰۰) با مسئولیت آفریقای شمالی و شبه جزیره عربی خدمت کرده است. آقای نیومن در سال‌های ۱۹۹۴-۱۹۹۱ رئیس دفتر امور خلیج شمالی (ایران و عراق) بود.

خانم سیاره دشتی

خانم سیاره دشتی فعال حقوق زنان و بنیانگذار و رئیس بنیاد فهیم دشتی است. او پس از اینکه به تورنتوی کانادا تبعید شد این بنیاد را برای حمایت از خبرنگاران و خانواده‌ها در مناطق جنگی تأسیس کرد.

آقای احمد مسعود

آقای احمد مسعود رهبر جبهه مقاومت ملی افغانستان (NRF) است. او جانشین پدر مرحوم خود (احمدشاه مسعود) است. احمدشاه مسعود رهبر ائتلاف شمال جنبش مقاومت بود که در برابر نیروهای شوروی و طالبان پیش از حادثه ۱۱ سپتامبر جنگید. احمد مسعود فارغ التحصیل آکادمی نظامی سلطنتی سندهرست است. او تحصیل خود در مطالعات جنگ را در کالج سلطنتی لندن به پایان رساند. احمد هم مهارت‌های جنگی و هم روابط بین‌الملل با توجه به دیدگاه‌های غربی، عربی، ترکی و افغانی خوانده است.

خانم تانیا گودسوزیان

خانم گودسوزیان بیش از ۱۵ سال متخصص خبرنگاری بین‌المللی در افغانستان، عراق و امور کردی بوده است. از گزارشات او ایالات متحده آمریکا، مصر، امارات متحده عربی، افغانستان، قطر و ترکیه تهیه می‌کند. گزارشات او در شبکه‌های خبری مختلفی پخش شده است که از این میان می‌توان به رادیو آزادی، الجزیره انگلیسی، لوموند دیپلوماتیک، نیوزویک، نشنال اینترست و واشنگتن پُست اشاره کرد.

پیوست ۲: برنامه کاری

سه‌شنبه، ۸ قوس (کتابخانه ملی تاجکستان)

۹:۰۰ تا ۸:۳۰	• ثبت‌نام اشتراک کنندگان	
مراسم افتتاحیه:		
۹:۰۰ تا ۱۰:۳۰	<ul style="list-style-type: none"> • هم‌نوایی با خواجه عبدالله انصاری توسط بانو بهاره • زمزمهٔ آهنگ «وطن عشق تو افتخارم» توسط بانو شهره و کیلی • دکلمه شعر توسط جناب آقای عتیق • خوش آمدگویی توسط پرفیسور قاسم‌شاه اسکندروف، رئیس مرکز مطالعات افغانستان و منطقه، تاجیکستان • سخنرانی ویژهٔ جناب آقای فرهاد سلیم، معاون وزیر امور خارجه جمهوری تاجیکستان • سخنرانی مقدماتی دکتر رنگین دادفر سپنتا، رئیس هیئت مشورتی انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان / وزیر پیشین امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان 	
جلسه اول: هفت خوان رستم دولت سازی و قانون مداری در افغانستان		
	دکتر عالیہ یلماز، استادیار دانشگاه سلیمان دمیرل، آنتالیا، ترکیه	گرداننده
۱۰:۰۰ تا ۱۱:۳۰	<ul style="list-style-type: none"> • دکتر نظیف شهرانی، استاد دانشگاه اندیانا، اندیانا، آمریکا • دکتر داوود اعظمی، دانشیار دانشگاه وست مینستر، لندن، انگلستان • دکتر محمد امین احمدی، رئیس پیشین دانشگاه ابن سینا و عضو هیئت دولت جمهوری اسلامی افغانستان در مذاکرات دوحه 	سخنرانان
بحث آزاد		
۱۱:۳۰ تا ۱۲:۰۰	صرف چای	
جلسه دوم: افغانستان: سیاه‌چاله جیوپولیتیک اجماع منطقه‌ای		
	مریم وردک: خبرنگار / مجری ارشد Woin News	گرداننده
۱۲:۰۰ تا ۱۳:۳۰	<ul style="list-style-type: none"> • سفیر سید طیب جواد، سفیر پیشین افغانستان در آمریکا، انگلستان و روسیه • دکتر محمدعلی بهمنی‌قاجار، پژوهشگر، جمهوری اسلامی ایران • سفیر اومیرتای بیتیموف، سفیر پیشین قزاقستان در افغانستان 	سخنرانان
بحث آزاد		
۱۳:۳۰ تا ۱۴:۳۰	صرف نان چاشت	

جلسه سوم : زنان افغانستان: خیانت؛ آبار تاید؛ مقاومت

	گرداننده	سفیر منیژه باختری: سفیر افغانستان در اتریش
۱۶:۳۰ تا ۱۶:۰۰	سخنرانان	<ul style="list-style-type: none"> خانم فوزیه کوفی ، عضو پیشین پارلمان ، افغانستان سفیر توماس نیکلاسون، فرستاده ویژه اتحادیه اروپا برای افغانستان دکتر کریمه بنون، استاد حقوق بین الملل در دانشگاه کالیفرنیا، امریکا خانم عدالت میرزا، سردبیر روزنامه ملت، تاجیکستان

بحث آزاد

۱۶:۳۰ تا ۱۶:۰۰	صرف جای	
----------------	---------	--

جلسه چهارم: دهشت افکنی: خشونت مقدس؛ ابزار دولتها

	گرداننده	سوهاسینی حیدر: سردبیر بخش دیپلماسی روزنامه‌ی هندو
۱۷:۲۰ تا ۱۶:۲۰	سخنرانان	<ul style="list-style-type: none"> جنرال نیکولای پلوتنیکوف، رئیس مرکز اطلاعات علمی و تحلیلی انستیتوت مطالعات شرقی آکادمی علوم روسیه، مسکو رحمت‌الله نبیل، رئیس پیشین ریاست امنیت ملی، افغانستان جنرال محمد اسد درانی، رئیس پیشین سازمان اطلاعات نظامی (ISI) ، پاکستان جنرال جان اگوگلیا، فرمانده پیشین نیروهای حافظ صلح - ارتش ایالات متحده امریکا

ضیافت رسمی و برنامه‌ی فرهنگی

۲۱:۰۰ تا ۱۹:۰۰		
----------------	--	--

چهارشنبه، ۹ قوس (هوتل حیات ریجنسی)

۹:۰۰ تا ۸:۳۰	موسیقی سنتی عرفانی	
--------------	--------------------	--

جلسه پنجم: نورزستان: میراث مشترک فرهنگی؛ هم‌زیستی گروهی؛ همکاری منطقه‌ای

	گرداننده	دکتر صحرا کریمی: کارگردان فیلم و استاد دانشگاه
۱۰:۳۰ تا ۹:۰۰	سخنرانان	<ul style="list-style-type: none"> دکتر حسین دهباشی، تاریخ دان و مستند ساز، جمهوری اسلامی ایران دکتر قاسمی سعدی، استاد دانشگاه ملی آموزشی تاجیکستان دکتر عایشه صدیقه، عضو ارشد دانشگاه کینگز کالج لندن، انگلستان

بحث آزاد

۱۱:۰۰ تا ۱۰:۳۰	صرف جای	
----------------	---------	--

جلسه ششم: افغانستان: مسؤلیت جهانی؛ رویکرد های هم افزایی؛ نقش سازمان ملل متحد

<p>۱۱:۰۰ تا ۱۲:۳۰</p>	<p>پروفسور شهربانو تاج بخش: استادیار مدرسه امور بین الملل پاریس</p> <ul style="list-style-type: none"> • داکتر نصیر احمد اندیشه، سفیر و نماینده دایمی افغانستان در سازمان ملل، ژنو • سفیر توماس نیکلاسون، فرستاده ویژه اتحادیه اروپا برای افغانستان • خانم کارن دکر، کاردار سفارت ایالات متحده، کابل • سفیر ماکسیم پشکوف، متخصص ارشد، موسسه شرق شناسی، آکادمی علوم روسیه، مسکو 	<p>گرداننده سخنرانان</p>
-----------------------	--	-----------------------------------

بحث آزاد

جلسه هفتم: به سوی آینده: چه کار باید کرد؟

<p>۱۲:۳۰ تا ۱۳:۳۰</p>	<p>سنجر سهیل: صاحب امتیاز، روزنامه هشت صبح</p> <ul style="list-style-type: none"> • محسن داور، رئیس کمیته ارتباطات خارجی، پارلمان پاکستان • سفیر رونالد نیومن، رئیس، آکادمی دیپلوماسی امریکا • سیاره دشتی، رئیس، بنیا فهمیم دشتی 	<p>گرداننده سخنرانان</p>
-----------------------	---	-----------------------------------

بحث آزاد

گفتگوی ویژه: گفتگوی ویژه با احمد مسعود، رهبر جبهه مقاومت ملی

<p>۱۳:۳۰ تا ۱۴:۰۰</p>	<p>گرداننده: تانیا گودسوزیان: خبرنگار TRT World و کارشناس افغانستان</p>	
<p>۱۴:۰۰ تا ۱۴:۱۰</p>	<p>اظهار تشکری و سپاس: رییس انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان</p>	
<p>۱۴:۱۰ تا ۱۵:۲۰</p>	<p>صرف نان چاشت</p>	

پیوست ۳: فهرست شرکت کنندگان

Afghanistan
 Arab Republic of Egypt
 Canada
 Federal Republic of Germany
 French Republic
 Islamic Republic of Iran
 Islamic Republic of Pakistan
 Japan
 Kingdom of Saudi Arabia
 Kingdom of Sweden
 People's Republic of China
 Qatar
 Republic of Azerbaijan
 Republic of Belarus
 Republic of India
 Republic of Kazakhstan
 Republic of Tajikistan
 Republic of Türkiye
 Republic of Uzbekistan
 Russian Federation
 Switzerland
 Turkmenistan
 United Kingdom
 United States of America
 European Union
 United Nations

No	Name	Designation	Organization
Afghanistan			
۱	A.Wahab Zafari	Civil Activist	
۲	Abdul Basir Dadkhah	Director	Community Basic Needs Development Organization
۳	Ahmad Wali Massoud	Executive Director	National Resistance Front

٤	Ali Ahmad Osmani	Former Minister	Ministry of Power and Energy
٥	Dr. Aliye Yilmaz	Assistant Professor at Department of Islamic History and Arts	Suleyman Demirel University
٦	Amir Jan Sabori	Afghan Singer	
٧	Davood Moradian	Director	Afghan Institute for Strategic Studies
٨	Dawood Azami	Associate Professor	University of Westminster
٩	Faizullah Zaki	Ambassador	Afghanistan Embassy to Jakarta, Indonesia
١٠	Farid Fazli		
١١	Fawzia Koofi	Former Representative	Afghanistan Parliament
١٢	Fayazuddin Ghiasi	Former Diplomat	Afghanistan Embassy in Tajikistan
١٣	Freshta Karim	Advisor	Malala Fund
١٤	Habib Rahyab	Program Officer	National Endowment for Democracy
١٥	Hamid Arsalan	Senior Specialist	International Monetary Fund
١٦	Hamid Karimi	Cameraman	Afghanistan International Chanel
١٧	Khandan Danish	External Relations Officer	Afghan Institute for Strategic Studies
١٨	Manizha Bakhtari	Afghanistan Ambassador	Afghanistan Embassy in Vienna
١٩	Marhaba Alikhail	Intake Producer	Afghanistan International TV
٢٠	Mariam Wardak	Presenter	WION
٢١	Mina Gul Ghiasi	Women's rights activist	
٢٢	Mohammad Amin Ahmadi	Former Director	Avicenna University
٢٣	Mohammad Ashraf Haidare	Ambassador	Afghanistan Embassy in Sri Lanka
٢٤	Mohammad Nateqi	Former Member	Peace Negotiations Team
٢٥	Muhammad Alam Ezadyar	Former Deputy	Afghanistan Senate
٢٦	Muhammad Gul Zulmay Younesi	Former Ambassador	Afghanistan Embassy in Dushanbe
٢٧	Mukhtar Wafayee	Civil Activist	
٢٨	Najiba Salam	Journalist	Voice of America
٢٩	Naser Ahmadi	Journalist	Deutsche Welle
٣٠	Dr. Nasir Ahmad Andisha	Permanent Representative of Afghanistan	UN in Geneva
٣١	Nasir Rasooli	Journalist	Voice of America
٣٢	Nawid Faiz	Former Diplomat	Afghanistan Embassy in Moscow
٣٣	Nazif Shahrani	Professor of Anthropology	Indiana University
٣٤	Qadam Shah Shahim	Former Army Officer	Ministry of Defense

۳۴	Rahela H. Sidiqi	Founding Director	Rahela Trust for Afghan Women's Education
۳۵	Rahmatullah Nabil	Former Director	National Security Directorate
۳۶	Rangin Dadfar Spanta	Chairman	Afghan Institute for Strategic Studies
۳۷	Sahraa Karimi	Professor	Centro Sperimentale di Cinematografia
۳۸	Samiuillah Qatra	Former Police Officer	Ministry of Interior Affairs
۳۹	Sanjar Sohail	Publisher	Am Daily Newspaper
۴۰	Sardar Mohammad Rahimi	Lecturer	Kabul University
۴۱	Sayed Jawad Tayeb	Former Ambassador	Afghanistan Embassy in Moscow
۴۲	Sayyara Dashti	Director	Fahim Dashty Foundation
۴۳	Sibghatullah Ahmadi	Spokesperson and Head of Strategic Communications	National Resistance Front
۴۴	Sina Daliri	Former Deputy	Khurshid Higher Educational Center, Kabul
۴۵	Tajuddin Soroush	Presenter	Afghanistan International Chanel
۴۶	Zalmai Nishat	Scholar	Tony Blair Institute for Global Change
۴۷	Zalmai Rasoul	Ambassador	Afghanistan Embassy in London
۴۸	Zamzama Niazaei	Journalist	Deutsche Welle
Arab Republic of Egypt			
۴۹	Mohamed Abdelhalim	First Secretary	Ministry of Foreign Affairs
۵۰	Mohamed Fayez Farhat	Director	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies
Canada			
۵۱	Tanya Goudsouzian	Head of Interviews	TRT World
Federal Republic of Germany			
۵۲	Andreas Protmann	Ambassador	German Embassy in Dushanbe
French Republic			
۵۳	Frederic Grare	Nonresident Senior Fellow South Asia Program	Carnegie Endowment for International Peace
۵۴	Michel Tarran	Ambassador	French Embassy in Dushanbe
۵۵	Yves Manville	Deputy Ambassador of France	French Embassy in Islamabad
Islamic Republic of Iran			
۵۶	Hussein Dehbashi	Historian & Documentary Producer	
۵۷	Mandana Tishayar	Lecturer	Allameh Tabataba'i University
۵۸	Mohammad Ali Bahmanighajar	Researcher and First Grade Lawyer	Courthouse

٥٩	Muhammad Taqi Sabiri	Ambassador	Iranian Embassy in Dushanbe
٦٠	Shahrbanou Tadjbakhsh	Associate Professor	Paris Institute of Political Studies
Islamic Republic of Pakistan			
٦١	Afrasiab Khattak	Senior Leader	National Democratic Movement
٦٢	Ayesha Siddiqa	Fellow	King's College
٦٣	Imran Haidar	Ambassador	Pakistan Embassy in Dushanbe
٦٤	Mohammad Asad Durrani	Former Director	Inter Service Intelligence (ISI)
٦٥	Mohsin Dawar	Head of Foreign Affairs Committee	Parliament of Pakistan
Japan			
٦٦	AIKI Toshihiro	Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary	Japan Embassy in Dushanbe
Kingdom of Saudi Arabia			
٦٧	Walid bin Abdul Rahman Al-Reshaidan	Ambassador	Saudi Arabia Embassy in Dushanbe
Kingdom of Sweden			
٦٨	Camilla Riesenfeld	Senior Specialist in Peace Processes	Folke Bernadotte Academy
٦٩	Cecilia Hull Wiklund	Project Manager Afghanistan	Folke Bernadotte Academy
People's Republic of China			
٧٠	Tszi Shumin	Ambassador	China Embassy in Dushanbe
٧١	Chen Daiwen	Deputy	China Embassy in Dushanbe
Qatar			
٧٢	Khalid Al-Kuvori	Representative	Qatar Embassy in Dushanbe
Republic of Azerbaijan			
٧٣	Alimirzamin Skerov	Ambassador	Azerbaijan Embassy in Dushanbe
Republic of Belarus			
٧٤	Denisenko Victor	Ambassador	Belarus Embassy in Dushanbe
Republic of India			
٧٥	Gautam Mukhopadhaya	Former Ambassador	Indian Embassy in Afghanistan
٧٦	Pramod Kumar	Second Secretary	Indian Embassy in Dushanbe
٧٧	Rajendra Singh Yadav	Distinguished Fellow	United Service Institution of India
٧٨	Suhasini Haidar	National Editor and Diplomatic Affairs Editor	The Hindu
٧٩	Viraj Singh	Ambassador	Indian Embassy in Dushanbe
Republic of Kazakhstan			

80.	Alisher K.Nauruzov	Lead Expert	Centre for Analysis and Prognosis, Open World
81	Omirtai Bitimov	Chairman	Kazakh-Afghan Development and Partnership Association
82	Turehanov Valikhan Amirkhanuly	Ambassador	Kazakhstan Embassy in Dushanbe
Republic of Tajikistan			
83	Abdullo Rahnamo		
84	Adolati Mirzo		
85	Amridin Alimov		
86	Alizoda Saidkhuja		
87	Azizov Davlatsho		
88	Bahodur Abdulloev		
89	Bobiev Azam		
90.	Eshonov Safar		
91	Farhod Rahimi		
92	Farhod Salim		
93	Firuz Mahmadullo		
94	Gulrukhsor Safi		
95	Habibullah Safar		
96	Hafizzoda Shodi Khurshed		
97	Iskandarov Kosimsho		
98	Kodirov Dovar		
99	Latifov Jura		
100.	Lola Olimova		
101	Mahkfmov Bahodur		
102	Mahmadshoev R.		
103	Mahmadzoda Parviz		
104	Maytdinova Guzel		
105	Mirzoev Niyoz		
106	Muhammad Abdurahmon		
107	Narzuloev Orzu		
108	Nazarov Nosir		
109	Nazarzoda Rustam		
110	Niyози Y.		
111	Olimov Muzafar		
112	Qasemshah Skandarof		
113	Rahimzoda Ramazon Hamro		

۱۱۴	Rashidov Nazrisho		
۱۱۵	Rasulov Nazar		
۱۱۶	Rustam Haidar		
۱۱۷	Sa'di Gosimi		
۱۱۸	Safolov M		
۱۱۹	Said Hamid		
۱۲۰	Saidjafar Usmonzoda		
۱۲۱	Saidzoda Rahim Hamro		
۱۲۲	Saidzoda Shohrukh		
۱۲۳	Samadi Shohin		
۱۲۴	Sattorzoda Abdunabi		
۱۲۵	Sharifov Amriddin		
۱۲۶	Sherali Mirzo		
۱۲۷	Sherali Rizayan		
۱۲۸	Shokirov Shukur		
۱۲۹	Ubaidullo Nasrullo		
۱۳۰	Usmonzoda Khayriddin		
۱۳۱	Vohidzoda Hadidullo Saydullo		
Republic of Türkiye			
۱۳۲	Emre Zeki Karagöyl	Ambassador	Turkish Embassy in Dushanbe
Republic of Uzbekistan			
۱۳۳	Islomkhon Gafarov	Researcher	Centre for Afghanistan Studies
۱۳۴	Rustam Makhmudov	Associate Professor	University of World Economy and Diplomacy
۱۳۵	Shoismatov Ergash	Ambassador	Uzbekistan Embassy in Dushanbe
Russian Federation			
۱۳۶	Aleksei Marinin	Senior Specialist, Center for Scientific and Analytical Information	Institute of Oriental Studies of the Russian Academy of Sciences
۱۳۷	Grigorev Semyon Vyacheslavovich	Ambassador	Russian Embassy in Dushanbe
۱۳۸	Maxim Peshkov	Senior Specialist	Institute of Oriental Studies Russian Academy of Sciences
۱۳۹	Nikolay Plotnikov	Head of Center Scientific and Analytical Information	Institute of Oriental Studies Russian Academy of Sciences
۱۴۰	Omar Nessar	Senior Fellow	Institute of Oriental Studies Russian Academy of Sciences
Switzerland			
۱۴۱	Marc P. George	Senior Diplomatic Adviser	Geneva Centre for Security Policy

Turkmenistan			
١٤٢	Togalakov Khemra	Ambassador	Turkmenistan Embassy in Dushanbe
United States of America			
١٤٣	Bridgette Walker	Deputy Chief of Mission	U.S. Embassy in Dushanbe
١٤٤	John Agoglia	Deputy President	Global Friends of Afghanistan
١٤٥	David Sedney	Former President	American University of Afghanistan
١٤٦	Jeremy Ventuso	Second Secretary	U.S. Embassy in Dushanbe
١٤٧	John Dempsey	Special Advisor	State Department
١٤٨	John Mark Pommersheim	Ambassador	U.S. Embassy in Dushanbe
١٤٩	Karen Decker	Charge d'affaires	US Embassy in Kabul
١٥٠	Kimberly Pantzlaff	Defense attaché office	U.S. Embassy in Dushanbe
١٥١	Ronald Neuman	President	American Academy of Diplomacy
١٥٢	Time Wilder	Deputy Director, Afghanistan Desk	State Department
United Kingdom			
١٥٣	David Loyn	Senior Fellow	Kings College
١٥٤	Sir Nicholas Kay	Former UK Ambassador to Afghanistan	
١٥٥	Timothy Marshall Jones	Ambassador	British Embassy in Dushanbe
European Union			
١٥٦	Petra Gašpárová	Deputy Head of Delegation, Head of Political, Press and Information Section	Delegation of the European Union to Tajikistan
١٥٧	Rene Hansen	Political Advisors	
١٥٨	Raimundas Karablis	Head of Delegation and Ambassador	Delegation of the European Union to Tajikistan
١٥٩	Tomas Niklasson	EU Special Envoy for Afghanistan	European Union
United Nations			
١٦٠	Rasoul Rakhimov	Program Manager	Office on Drugs and Crimes in Tajikistan
Media			
١٦١	Am Daily Newspaper		
١٦٢	Afghanistan Ettilaat		
١٦٣	Afghanistan International TV		
١٦٤	Amu TV		
١٦٥	Asia plus		
١٦٦	Deutsche Welle		

۱۶۷	Dushanbe Television		
۱۶۸	Faraj Newspaper		
۱۶۹	Fars		
۱۷۰	Independent Persian		
۱۷۱	Jahonnamo Television		
۱۷۲	Khovar News Agency of Tajikistan		
۱۷۳	Media Company		
۱۷۴	Minbari Khalq Newspaper		
۱۷۵	Ozodi		
۱۷۶	Safina Television		
۱۷۷	Sinamo Television		
۱۷۸	Sputnik		
۱۷۹	Tajikistan Radio		
۱۸۰	Tajikistan Television		
۱۸۱	Voice of America		
۱۸۲	BBC		
Staff			
۱۸۳	Alimardonov Sheryazdon		
۱۸۴	Davlatov Zokir		
۱۸۵	Ghiyosiev Mehridin		
۱۸۶	Kurbonov Saidahmad		
۱۸۷	Majidzoda Nurali		
۱۸۸	Maydonov Mahjubjon		
۱۸۹	Mirzoev Izatullo		
۱۹۰	Ne'matova Mosharif		
۱۹۱	Nurali Murodov		
۱۹۲	Saidova Amina		
۱۹۳	Sattorov Bahodur		
۱۹۴	Shohiyon Shohrukh		
۱۹۵	Tagdirov Jakhongir		
۱۹۶	Talbakzoda Yazdoni		

پیوست ۴: بازتاب‌های خبری کنفرانس در رسانه‌های داخلی و بین‌المللی

Special live coverage of HSD-X by Afghanistan International TV:

<https://youtu.be/PV۳pBwHcyOc>
<https://youtu.be/gLqgRRPINKM>
<https://youtu.be/۳ZaT۳rh۰۰Vw>
<https://youtu.be/lwaOprnF۳jk>
<https://www.youtube.com/watch?v=BjFmRkwkrGo&t=۳۵s>
<https://www.youtube.com/watch?v=fP۴X۶JT۰۳oM>
<https://www.youtube.com/watch?v=-JyUJJyxgxo>

Special Panel by Afghanistan International TV on HSD-X

<https://www.youtube.com/watch?v=۱BireMru۱Io>
<https://www.youtube.com/watch?v=fF۶Q- K۱J۶U>

Live Report of Amu TV on HSD-X

https://youtu.be/OYB_kpnzzaI
https://www.youtube.com/watch?v=AJu_YU۴G۴es

Report by Voice of America on HSD-X

<https://www.youtube.com/watch?v=zMATKpBpgAc>

Hasht-e- Sub Daily-English Report

<https://^am.media/eng/?s=Herat%۲۰Security%۲۰Dialogue>

Hasht-e- Sub Daily-Persian Report

[Click here](#)

[Click here](#)

The Hindu News on HSD-X

[Click here](#)

[Click here](#)

BBC Persian's Report on HSD-X

<https://youtu.be/-P^mw۳cyzA>

Independent Persian on HSD-X

[Click here](#)

<https://cdn.jwplayer.com/previews/۰KKCZvpf>

Khaama Press on HSD-X

[Click here](#)

Ariana News on HSD-X

<https://www.youtube.com/watch?v=MPUwI۳rlgSM>

Etilaatroz on HSD-X

[Click here](#)

Amu on HSD-X

<https://amu.tv/en/۲۵۴۳۸/>

Radio Azadi on HSD-X

https://youtu.be/uYPc_۳YzZuQ

Tolo News on HSD-X

<https://youtu.be/fRhHzfVNTyc>

<https://youtu.be/cxs1dlCzyxs>

Noor TV on HSD-X

<https://youtu.be/v1bcyklh2VI>

AfgInternational on HSD-X

<https://youtu.be/xpS1BBocjac>

BBC on HSD-X

<https://www.bbc.com/persian/ar...>

<https://twitter.com/bbcpersian...>

1 TV on HSD-X

<https://youtu.be/Uccyz1dD7Zc>

DW

<https://amp.dw.com/fa-af/%D8%A...>

<https://www.instagram.com/reel...>

Al Arabiya Farsi

<https://farsi.alarabiya.net/am...>

Shafaqna Afghanistan

<https://af.shafaqna.com/FA/011...>

Anadolu Agency on HSD-X

[Click here](#)

پیوست ۵: تصاویر کنفرانس

جریان روز اول کنفرانس (۲۹ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز اول کنفرانس (۲۹ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز اول کنفرانس (۲۹ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز اول کنفرانس (۲۹ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز اول کنفرانس (۲۹ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز اول کنفرانس (۲۹ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز دوم کنفرانس (۳۰ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز دوم کنفرانس (۳۰ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز دوم کنفرانس (۳۰ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز دوم کنفرانس (۳۰ نوامبر ۲۰۲۲)

جریان روز دوم کنفرانس (۳۰ نوامبر ۲۰۲۲)

ضیافت فرهنگی ۲۹ نوامبر ۲۰۲۲

ضيافت فرهنگي ۲۹ نوامبر ۲۰۲۲

ضيافت فرهنگي ۲۹ نوامبر ۲۰۲۲

[Click here to access conference album](#)

[Click here to access conference videos](#)

Contact us

Website: www.aiss.af

Email: contact@aiss.af

Facebook: www.facebook.com/AISSAfghanistan

Twitter: www.twitter.com/AISS_Afg

